

YU ISSN 0021-6933

**JEZIK IN
SLOVSTVO**

letnik XXIV — leto 1978/79 — št. 7

Jezik in slovstvo

Letnik XXIV, številka 7

Ljubljana, april 1978/79

Casopis izhaja mesečno od oktobra do maja (8 številok)

Izdaja ga Slavistično društvo Slovenije v Ljubljani

Glavni in odgovorni urednik Jože Koruza, Ljubljana, Aškerčeva 12

Uredniški odbor: Berta Golob (metodika), Breda Pogorelec (jezikoslovje), Jože Koruza (slovstvena zgodovina) in Aleksander Skaza (primerjalna slavistika)

Tehnični urednik Ivo Graul

Svet časopisa: Marjeta Vasič (predsednik), Anka Dušej, Marjan Javornik, Mira Medved, Jože Munda, Pavle Vozlič, France Vurnik in uredniki

Tiska Aero, kemična, grafična in papirna industrija Celje

Opremila inž. arh. Dora Vodopivec

Naročila sprejema uredništvo JiS, Ljubljana, Aškerčeva 12

Tekoči račun: Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana 50100-678-45265

Letna naročnina 80.— din, polletna 40.— din, posamezna številka 10.— din

Za dijake in študente, ki dobivajo revijo pri poverjenikih, 40.— din

Za tujino celoletna naročnina 150.— din

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo JiS, Ljubljana, Aškerčeva 12

Revijo gmotno podpira Kulturna skupnost SRS, razliko med polno in znižano ceno za dijake in študente pa krije Republiška izobraževalna skupnost SRS

Vsebina sedme številke

Razprave in članki

193 *France Bezljaj* Slovensko **kos biti komu** »parem esse, superari«

195 *Janez Rotar* Vključenost otroške in mladinske književnosti v izobraževanje in literarno estetska vzgoja

202 *Tjaša Miklič* Dovršniki in nedovršniki v slovenščini v primerjavi s perfektom in imperfektom v italijanščini

Jubilant

208 *Jože Koruza* O slavističnem delu Vilka Novaka (ob njegovi sedemdesetletnici)

Terminološka vprašanja literarne vede

210 *Matjaž Kmecl* Liričnost in »spominjanje«

211 *Aleksander Skaza* Pojem (umetniški) 'tekst'

Bibliografija

213 *Marko Kranjec, Alenka Logar-Pleško, in Anka Sollner-Perdih* Slovenistika v letu 1978 (bibliografski pregled)

Ocene in poročila

228 *Niki Brumen* Bibliografija prekmurskih tiskov 1715—1919

Zapiski

230 *Jože Toporišič* Nekaj o osebnih zaimkih

231 *Matjaž Kmecl* Koroška v slovstvu

7/3 Obvestilo o etnološko-slavističnem posvetovanju

7/4 Popust na knjige Slovenske matice

France Bezljaj

Filozofska fakulteta v Ljubljani

SLOVENSKO *kos biti komu* »PAREM ESSE, SUPERARI«

Pleteršnik navaja, da je *kos* v tej frazi adjektiv indeklinabile, omenja pa, da se na severovzhodu (v Rogatcu) uporablja tudi *ona je kosa, mi smo kosi*. Šuman je v Jagičevem Arhivu XXX 297 opozoril, da pomeni *kos* v češčini in poljščini poleg ptiča »Turdus merula« tudi »prekanjenec, prebrisanec« in z rezervo pripušča Berneker, SEW I 585 možnost, da v tem primeru nimamo opraviti s homonimnostjo, ampak z isto osnovo. Ker je *Kos* tudi v slovenščini in srbohrvaščini izredno pogost priimek, smemo domnevati, da je tudi na jugu poleg ptiča živel nekoč še nek drugačen pomen. V obeh izdajah svojega etimološkega slovarja pa razlaga Machek, da je *kos* »Turdus merula« pogumen in neboječ ptič in ne vidi razloga, zakaj bi bilo treba dvomiti v povezavo obeh primerov.

Vendar se ni nihče od omenjenih leksikologov toliko potrudil, da bi zajel v slovenščini celotno besedno družino, ki je ne moremo pomensko ločiti od adjektiva *kōs*. Gotovo spadajo zraven glagoli *kōsati se, kōsam se* »certare, contendere« in *prekositi koga, prekosim* »superare, vincere« z imperfektivom *prekōšati, prekōšam*, kar je samo ljudsko etimološko naslonjeno na *kōsa* »falx fenaria«. Z rezervo bi navedel še *košātiti se, košātim se s čim* »iactare, elatum esse« npr. *Ve Kranjice ste košate* (Prešeren), kjer gre komaj verjetno za metaforičen razvoj pomena iz drugih, homonimnih osnov.

Pomensko blizu tej slovenski besedni družini se zdi makedonsko *košne se* »pomeriti se s kom«, medtem ko je *košija* (konjska dirka in nagrada za zmagovalca na dirki), tudi srbohrvaško *kōšija* in bolgarsko *košija* sta balkanska turcizma, turško *koşğ* »isto« (Miklošič, 134; Berneker, I 586). Zato je primerjava makedonskega glagola s slovensko besedno družino vendarle dvomljiva. Obilica homonimov z osnovo *kos-* otežkoča jasen pregled. Splošno slovensko *kos^b* »Turdus merula« ima v primerjavi z gr. *κοπιχος* »Turdus merula« poleg *κοδδυφος* že od začetkov primerjalnega jezikoslovja neizpodbitno etimologijo **kopsos* (Berneker, SEW I 585; Frisk, GEW I 930), žal brez drugega zanesljivega sorodstva. Pomenska primerjava z našim *kosati se* se zdi nemogoča.

Imamo pa v slovenščini še eno narečno besedno skupino z -o- v osnovi, medtem ko poznajo drugi slovanski jeziki samo oblike z -a-. Pleteršnik navaja *podkōšati, podkōšam* »izpodrecati, izpodvihati« (jugovzhodno štajersko), poleg *podkōšiti, podkōšniti* z imperfektivom *podkašati*. Pomensko enako je poljsko *podkasać, zakasać* »zavihati«, staro poljsko tudi simpleks *kasać się* »izpodrecati se, zavihati si rokav, pripravljati se na kaj«. Tudi češko je *kasati* in *podkasati* »isto«, gornje lužiško *kasać, podkasać*, dolnje lužiško *kasaš se, podkasaš se*. Tudi pri vzhodnih Slovanih najdemo narečno, vendar samo na zahodu rusko

zakasátʲ, belorusko *padkasácʲ*, *zakasacʲ* in ukrajinsko *pidkasátysja*. Iz slovan-
skih jezikov je izposojeno tudi litavsko *kasóti*, *kasótis* »izpodrecati, zavihati«
(Brückner, Litu-slavische Studien I 91). Različni narečni pomeni kakor so na
primer poljsko »prizadevati si, vzpenjati se, lotiti se česa, pripravljati se«,
češko *kasati se* »postavljati se, bahati se«, slovaško *kasatʲ se na niekoho* »po-
stavljati se pred kom«, gornje lužiško *kasac so* »repenčiti se«, približujejo to
pomensko skupino slovenskemu *kōsati se s kom*. Machek, Listý filologické
LXIX 38 je rekonstruiral izhodni pomen v zloženkah tipa *podkasati* »izpodrecati
se, zavihati si rokave«. Oblikovno je *kasati* intenziv *kosati*. Tudi naše *izpod-
rĕcati* poleg *izpodbrĕcati*, *izpodbrĕncati* in celo *izpodrĕpati* (notranjsko) se v
primerjavi z ukrajinskim narečno pomensko enakim *pidrjadýty* izkaže kot s-
intenzivum k *rĕdʲ*, *rĕdʲ* »red, vrsta«, torej *jʲz-pod-rĕd-s-ati z naslonitvami na
drugo osnovo *rep* ali z neorganskim vrinjenim -b-. Saj se tudi slovensko *srenja*
»občina«, kar je Miklošič v svojem etimološkem slovarju rekonstruiral v
*sʲrĕdʲnĭa, torej »osrednja« v primerjavi z latinizirano langobardskim *jānus*
»občina« poleg nemškega *Jahn* »vrsta, red« izkaže kot *sʲrĕdʲnĭā in to nam
obenem pojasni slovenske narečne števnike tipa *potrĕdū* »petdeset«.

Brez zadržkov smemo torej slovensko *biti komu kōs* in *kōsati se* povezati s
splošnoslovanskim *kasati*. Ni izključeno, da je češko in poljsko *kos* »preka-
njenec, prebrisanec« ostanek iste besedne družine, ki je samo slučajno sovpadel
s *kosʲ* »Turdus merula«. Drug takšen ostanek je v balkansko in rusko cerkve-
noslovanski frazi *kasati se pgti* »spustiti se, nastopiti«.

Opozoriti je treba še na slovensko *kasati*, *kasam* »pri teku opletati, majati z
glavo« (o konju). Pleteršnik navaja po Miklošiču še *kasavec* (m.) »konj, ki
opleta z glavo«. To je pomensko blizu novoknjžnemu *kasati* »dirkati«, *kasáč*
(m.) »dirkalni konj«, izposojenima iz srbohrvaškega *kāsati*, *kāskati* »dirkati«.
Skok, II 56 opozarja pri tem tudi na gornjelužiško *kejsac* z enakim pomenom.
V makedonskem *kasa* »zbadati, špikati, dražiti« je verjetno prišlo do besednega
križanja med *kōsati, slovensko *kositi* in stari *kasati*. Vasmer, REW I 640 na-
vaja tudi rusko narečno *kosátʲ* »tepti, kaznovati«, kar povezuje s *kosnútʲ*,
kasátʲsja »dotakniti se«, ukr. *kosnútysja*, bolgarsko *kosvam se*, a tudi srbo-
hrvaško *kōsnuti* in *kasati*. Makedonščina pozna *kosi (se)* »sekirati se«.

Iz take množice pomenskih skupin ni mogoče zanesljivo razbrati, če se je vse
to razvilo iz ene same osnove. Slovansko *kosa* v pomenu »lasje« je nedvomno
iz *kos- polne prevojne stopnje iste osnove, kakor jo imamo v *česati*, *češem*.
Isto velja za slovensko *kósem*, *kosmič* »drobec, delček«, ker je v cerkveni slo-
vanščini *kosmʲ* »lasje« (k temu *kosmāt*). Slovenski pomeni so bliže litavskemu
kāsti, *kasýti* »drgniti, praskati«. Proti našemu *razkōsati* »razdrobiti« je češko
rozkosat »skuštrati«, toda *rozkosati* je »razgristi« iz *kōd-s-, sln. *okušati* in
kositi. Drugo je slovensko *kosa* »falx fenaria«, kar najbolj verjetno povezujejo
s staroindijskim *śasati* »reže« iz prvotnega *k'es-. Za rusko *kosnutʲ*, *kasátʲ(sja)*
izhaja vrsta avtorjev iz iste osnove *kes- kakor v *kosa*, *česati*. Težave povzročā
kasati, kar kljub pomenski razliki lahko spada k isti osnovi. Machek je izhajal
iz *kēs-, slovanski *čas*, češko celo *česati* »hiteti«. Ker pa ima slovenščina toliko
primerov, ki kažejo na prvotni kratki vokal, je njegova domneva več kakor
dvomljiva.

Homonima so v jezikoslovju trd problem in za semantično razvejanost posameznih osnov ni na razpolago nobenih eksaktnih meril. Za naše današnje mišljenje je na primer popolnoma nerazumljivo, da bi moglo biti slovensko in čakavsko *kračun* »lesen zapah pri vratih« ista beseda kakor *kračun* »božič« ali »čas okoli božiča« pri drugih Slovanih. Podobno je srbohrvaško *bādnjāk* tudi »lesena klada« in »božič« in v kašubščini je *gādka* »lesena klijka pri vratih« poleg etimološko sorodnega *godē* (< *gody*) »čas med božičem in novim letom«.¹ To so sledovi neke stare miselnosti, ki se ji več ne znamo približati. Po drugi strani pa se nam zdi kar sprejemljivo, da pomeni slovensko *parkelj* »Miklavžev spremljevalec, hudič« in »krmpelj«. Miklošič je v *Lexicon paleoslovenico* primerjal slovensko *parkelj* s cerkvenoslovanskim č^b*parog*^b »krmpelj«, toda v svojem etimološkem slovarju je to misel opustil in pri č^b*parog*^b navaja samo še sbh. č^b*porci* »kremplji« in češko *čpár, špár* »krmpelj«. Štrekelj je v Jagičevem Arhivu XIV 534 pravilno izvajal *parkelj* iz bavarsko avstrijskega *Partl, Pärtl* »Miklavžev spremljevalec«. Toda poleg *parkelj* navaja Pleteršnik tudi narečno *šparkelj* »krmpelj« (vzhodno štajersko). To je zanesljiv dokaz, da sta sovpadli in se prilagodili druga drugi dve popolnoma različni besedi ter je *parkelj* »krmpelj« vendarle slovansko č^b*par-k-*, verjetno sorodno z latinskimi *capere* »vzeti, zgrabití«, čeprav se zdi Bernekerju, SEW I 169 ta povezava negotova. Nimamo pa pri vsakem homonimu takšne sreče, da bi v katerem koli jeziku našli primerno dubleto, ki bi pojasnila vse težave.

Janez Rotar

Filozofska fakulteta v Ljubljani

VKLJUČENOST OTROŠKE IN MLADINSKE KNJIŽEVNOSTI V IZOBRAŽEVANJE IN LITERARNO ESTETSKA VZGOJA

Literarno estetska vzgoja se v našem sistemu vzgoje in izobraževanja odvija po stopnjah: predšolska vzgoja, obvezno osnovnošolsko izobraževanje in srednješolsko (usmerjeno) izobraževanje. Seveda pa sta estetska in literarno estetska vzgoja navzoči in zajeti tudi drugače, npr. v otroških gledališčih in knjižnicah, v izobraževalnih programih radia in televizije, v tedenskih in drugih listih, na delavskih in ljudskih univerzah in še kako drugače.

Če bi skušali na splošno zajeti in označiti lastnosti literarno estetske vzgoje na vsaki posamezni stopnji šolske vzgoje, bi dejali, da predšolska vzgoja skrbi za

¹ Preseneča pa bolgarsko narečno *poǎnato* in *pugano* »čas od novega leta do treh kraljev«, ki ga iz pomenskih razlogov skorajda ne moremo izpeljati iz lat. *paganus*, bolgarsko *poganeč*; verjetnejša je rekonstrukcija **pogadyno (vrēmę)*, tj. iz korena *gad-*, čeprav ni povsem jasno, kakšen naj bi bil izhodiščni pomen te sintagme, ali »čas, v katerem se prerokuje« ali celo kaj drugega. (Gradivo iz disertacije Alenke Sivic-Dular, Pomenoslovna razčlemba besedne družine iz korena *god-* v slovanskih jezikih.)

razvijanje in stopnjevanje otrokovih možnosti doživljanja umetniškega dela in sprejemanja njegovega sporočila. Hkrati bi mogli govoriti o soumevajočem otrokovem zaznavanju tistih značilnosti umetniškega sporočanja in pripovedovanja, ki se najpogosteje pojavljajo z besedili, kakršna so na tej stopnji otrokove percepcije najpogostnejša. Kakor je to delo sistematično, pa velja še posebej poudariti tisti delež vzgojiteljic v vzgojnovarstvenih ustanovah, s katerim gradijo osnove otrokove besedne, pojmovne in predstavne kulture oziroma njenega začetnega razširjanja. Bogatenje otrokovega besednega zaklada, povezovanje besede, pojava, predmeta in pojma je zlasti pomembno tudi zaradi socialnih in ne le intelektualnih okoliščin. Kot vemo, otroci v družinskem okolju nikakor niso deležni niti približno enake domače vzgoje v tej smeri. A prav te okoliščine močno vplivajo na otrokov kasnejši osebnostni, intelektualni in socialni razvoj. Prav tu so lahko zakoreninjene kasnejše socialne neskladnosti, ki jim otroci niso krivi, pa tudi mnogi starši se ob tem ne zavedajo svojega deleža. Vzgojnovarstvena ustanova pa opravlja nenadomestljivo socialno delo, kar zadeva otrokov razvoj v nakazanih osebnostnih in intelektualnih, skratka človeških razsežnostih. Skromni besedni, pojmovni, doživljajski, pogosto žal tudi z vulgarnostjo v besedišču obremenjeni svet v marsikaterem družinskem okolju je mogoče premagovati ravno s predšolsko vzgojo in po tej socialni strani prikrašanim otrokom približevati in dajati ustrežnejše možnosti njihovega razvoja. Tudi zato in prav zato je tako zelo pomembno, kakšno vzgojo in izobrazbo imajo vzgojiteljice na tej stopnji dela z mlado in naglo se razvijajočo osebnostjo.

Treba je tudi poudariti, da je ta stopnja estetske vzgoje otroka v največji meri odvisna od besedil ljudskega slovstva ter današnje in včerajšnje otroške književnosti. Z drugimi besedami: začetni razvoj otrokovih receptivnih možnosti je poleg drugega pogojen tudi z estesko in literarno sestavino, torej z žanrsko naravo posameznih pripovednih in pesniških vrst ljudskega slovstva in otroške književnosti.

Literarno estetska vzgoja na nižji stopnji osnovnošolskega izobraževanja gradi neposredno na poprejšnji, na predšolski vzgoji otrokovega odnosa do lepe književnosti ustrezne narave. Tudi tu je poleg doživljanja in njegovega razvijanja in bogatenja zlasti pomembno širjenje in izpopolnjevanje otrokovega izraznega, besednega in pojmovnega sveta. Tudi tu je pomembno prizadevanje po ustreznem kulturno higienskem besedišču. Še zlasti tu je treba veliko moči in prizadevanj zastaviti za razvijanje humanih odnosov med spoloma. Vsa našeta področja se navezujejo na besedno umetnost in na otrokovo doživljanje umetniških besedil. Zato bi bilo narobe, če bi razvijanja humanih odnosov med spoloma ravno na tej stopnji razvoja mlade osebnosti in prav ob razširjajočem se in bogatečem otrokovem besednem zakladu in njegovi rabi na ustrezen način ne upoštevali.

V pretežni meri se tudi tu uporabljajo dela otroške književnosti, od del iz splošne književnosti pa pravzaprav samo tista, ki so po svoji žanrski naravi primerna tej stopnji otrokove percepcije; taka je na primer basen. Vzgojni cilj je na tej stopnji otrokovega razvoja zagotovo njegovo sproščeno doživljanje, čustveno odzivanje in zlasti tudi prepoznavanje etičnih določnic. Vse to daje osnovo, da bi otrok umeval, razčlenjeval in razločeval vidnejše in spoznavnejše estetske

lastnosti besedila. Pri tem sta dejavno soudeležena tako otrokovo čustveno kakor tudi etično odzivanje, ki se izražata prek vrednotenja dejanj v delu upovedenih oseb.

Zaradi tematične pisanosti in bogastva besedil v posameznih berilih na nižji osnovnošolski stopnji (kar je povezano z uresničevanjem vzgojnega in izobraževalnega programa) sedaj še ni mogoče pomikati v ospredje vrstnih, žanrskih razvojnih značilnosti v književnosti. Vsekakor pa otrok razvija in oblikuje sposobnosti in zmožnost, da razločuje naravo nekdanjega kolektivnega ljudskega slovstva in značilnosti njegovega estetskega oblikovanja. Do tega prihaja v sodelovanju z učiteljem prav prek percepcije, prek odzivanja in doživljanja, torej vrednotenja posamezne pripovedi ali pesmi. Ob delih iz ljudskega slovstva se v izdatni meri pojavljajo dela iz otroške književnosti. Tako je na primeren način, kar zadeva vsebino in naravo posameznih besedil, vendarle mogoče pokazati na genetične in estetske razlike med ljudsko in otroško avtorsko književnostjo, spet seveda izhajajoč iz otrokove percepcije pa v sodelovanju med učiteljem in učencem.

Tak metodični in vzgoji postopek se glede na naravo občega vzgojnoizobraževalnega dela uresničuje v srednji stopnji osnovnošolske vzgoje in izobraževanja.

Na višji stopnji osnovnošolske vzgoje se literarno estetska vzgoja večinoma giblje med normativno poetiko, zlasti kar zadeva posamezne pripovedne in pesniške vrste, in določno stopnjo razvijanja in oblikovanja literarnozgodovinskega področja, za zdaj večinoma na personalistični osnovi, torej prek posameznih pomembnih pesnikov in pisateljev iz obče književnosti učenčevega materinega jezika, manj in nesistematično pa iz otroške in mladinske nacionalne književnosti. Percepcijske možnosti učencev so na višji stopnji osnovne šole take in tolikšne — vsaj kar zadeva stalne in tako se razvijajoče mlade bralce — da so dane širše okoliščine in možnosti za spoznavanje posameznih vrst iz splošne književnosti.

Pri učencih zadnjih dveh let osnovnošolske vzgoje opazamo dandanes samostojnost v mišljenju, mišljenjske pobude in nagnjenje v razčlenjevalni pristop ter odzivanje na pojave okoli sebe in s tem na preraščanje avtoritativnega razmerja na črti učitelj — učenec. Te bistvene lastnosti se kažejo na najrazličnejših področjih in smo jim priča na vsakem koraku. Zato se lahko uveljavljajo širše možnosti za samostojno sodelovanje v pedagoškem procesu, kjer se resnično lahko vzpostavljajo ustrezni samoupravni odnosi delovne narave. Ob tem je zlasti pomembno, da je pri posameznih strokah in predmetih tako znanstveni kot potem tudi didaktični napredek v zadnjih dveh desetletjih uspel ponuditi drugačne, moderne možnosti v spoznavanju in sprejemanju znanja. Prav naravoslovje, matematika, fizika, kemija in biologija, če naštevam vse to samo v okviru šolskih programov, so bistveno vplivali na učenčev način mišljenja, sodelovanja in odzivanja. Skratka, gre za dialektično in obenem strukturno spoznavanje, ki danes učenca določa do tolikšne mere, da smemo in moramo govoriti o spremenjenem načinu mladostnikovega mišljenja. Ob vsem tem pa je literarno estetska vzgoja, in najbrž estetska vzgoja sploh, preveč ostajala v tradicionalnih mejah znanja, kar zadeva literarne vrste in normativno poetiko; de-

loma se je ponekod v večji ali manjši meri spreminjala didaktična metoda, a predvsem odvisno od naravnosti posameznega učitelja, zlasti tudi v smislu duha in gradiva praktične Kmeclove Male literarne teorije iz leta 1976.

Znanost o književnosti, zlasti sociologija književnosti in estetika recepcije, sprejemanja besedne umetnosti, sta zadnje desetletje napravili takšen razvoj, da si s tradicionalnim slovstvenozgodovinskim pristopom, ločeno literarno teorijo in z normativno poetiko ob nakazanih učenčevih mišljenjskih značilnostih pač ne da več veliko obetati v literarno estetski vzgoji. Temeljne znanstvene discipline visokošolskega študija in literarnega preučevanja in izobraževanja seveda nujno ostajajo kot nenadomestljive oziroma kot del celovite sistematike te znanosti (to velja tako za literarno teorijo in za normativno poetiko kot za slovstveno zgodovino, tekstologijo, literarno stilistiko itd.). Vprašanje pa je, kako medsebojno povezati ta znanja v pedagogovem delu? Kako bomo na osnovi dognanj sociologije književnosti in estetike percepcije in recepcije najpotrebnejša znanja umeli na sodoben didaktični način vključevati v književno in v estetsko vzgojo? Kako se bomo metodološko, didaktično približali metodi posredovanja znanj in razvijanja učenčevega umevanja, da se uveljavlja in poteka mišljenjsko adekvatno tistemu, kar se dogaja v učenčevem sodelovanju pri biologiji, kemiji, matematiki in podobno. Potrebno je doseči podobno sistematičnost, ne zaradi sistematičnosti same in njenega malikovanja, pač pa zaradi upoštevanja spremenjenih učenčevih mišljenjskih značilnosti. Seveda pa zato niti malo in nikakor ne velja zanemarjati doživljajskih, čustvenih in etičnih odzivanj pri učencu. Znano je, da se obe temeljni značilnosti človekovega odzivanja neenakomerno pojavljata tako pri posameznikih kot pri učencih nasploh; tudi zaradi tega je treba območji enakomerno upoštevati v sistemu vzgoje in izobraževanja in v sami estetski vzgoji. Celovito osebnost tvorita čustveno in miselno odzivanje, medsebojno dopolnjevanje in medsebojna korekcija enega z drugim. Zavirana senzibilnost ne bi ustvarjala pozitivnega z razumarstvom in nasprotno.

Mogoče je torej trditi, da v okvirih literarno estetske vzgoje v višjih razredih osnovne šole niti po sistematiki niti po tistih določnicah, ki označujejo način mišljenja in čustvovanja današnje mladine, ne gremo zadosti hitro v korak z razvojem; stežka ga dohajamo in komaj dosegamo zaželene cilje. Če bi bili kritični, bi celo dejali, da na ta način neposredno destimuliramo in zmanjšujemo posledice uspehov, ki jih dosega literarno estetska vzgoja v poprejšnjih stopnjah, izhajajočih predvsem iz otrokovega doživljanja.

V tej razvojni stopnji je tako in tako nasploh precej omahljivi odnos mladostnika do lepe književnosti, ki se mu uspešno izognejo le vztrajni razvijajoči se bralci, zares v nevarnosti, če bi bil preveč prepuščen samemu sebi ali če bi ostajali zgolj pri doživljajškem obsegu, pri percepciji, ne da bi se usmerjali k celoviti, individualni recepciji.

Vprašanje je torej, na kašen način organizirati literarno estetsko vzgojo v višjih razredih osnovne šole, da bi se že dosežene stopnje percepcijskih možnosti skladno poglobljale. Upošteva je učenčevo nagnjenje k analitičnemu načinu mišljenja (in ne več toliko zgolj čustvovanje) v tej stopnji njegovega razvoja, bi mladostnika bilo treba uvajati neposredno v spoznavanje razvojnih značilnosti

besedne umetnosti, torej književnosti kot celote. Veljalo bi se izogniti dvojnosti, ki se zlasti zadnji dve leti obveznega šolanja znova in znova uveljavlja, in sicer z obravnavanjem tako imenovane normativne poetike v osnovah književne teorije in pa z oblikovanjem literarnozgodovinskih predstav; te se docela opirajo na personalistično zasnovo. Spoznavanje samo določne stopnje posameznih vrst in zvrsti brez zajemanja njihove evolucije, ampak s poudarjanjem njihovih poetoloških primerov, in pa personalistična obravnava posameznih ustvarjalcev prek poudarjene biografike ne moreta nuditi osnove za ustvarjanje temeljnih koordinat v genetiki in evoluciji književnih vrst ali pa v razvoju same matične književnosti.

Na te okoliščine bi bilo zlasti treba gledati s stališča reforme vzgoje in izobraževanja, po kateri naj bi se obvezno osnovnošolsko in pa srednje usmerjeno izobraževanje medsebojno kar najtesneje povezovalo in dograjevalo. Ob uresničevanju takega načela bi bile dane možnosti, da se splošni izobraževalni značaj zadnjih dveh let osnovnošolske vzgoje izraziteje oblikuje v tem smislu, da postane del organske celote oziroma da je stopnja celote, ki jo tvori skupaj s prvima dvema letoma (»skupne osnove«) srednjega usmerjenega izobraževanja. To pa, kakor kaže, ni dovolj raziskano in tudi še ni predvideno; in najbrž ne velja to samo za literarno estetsko vzgojo, marveč velja za izobraževanje na splošno, glede večine predmetov.

Doslej pripravljene in objavljene čitanke za prvi razred srednjega usmerjenega izobraževanja v literarno estetski vzgoji namreč začenjajo docela znova, z uvodom v literarno teorijo in s poetiko vrst in zvrsti, seveda pa tudi z literarno zgodovino, splošno kot nacionalno. To bi pomenilo, da vzgoja zadnji dve leti osnovnošolskega izobraževanja ni bila dovolj celovita in sistematična, da bi se dalo izhajati od nje, ali pa ne upošteva vzgojnoizobraževalnega programa prvih dveh let srednjega usmerjenega šolanja.

Goetvo pa je realno upoštevati mnenje, da sta percepcijska razvitost učencev in njihovo mišljenje takšna in tolikšna, da bi se že v sedmem in osmem letu obveznega šolanja moglo sistematično odvijati literarno estetsko izobraževanje, seveda po ustreznih postopkih. Značilno je namreč, da se dvojnost zadnjih let osnovnošolskega izobraževanja nadaljuje v berilih za prvi razred srednjega usmerjenega izobraževanja; seveda pa ima sedaj tudi dokaj razvito sistematiko. (To velja za odlični učbenik Zdenka Lešiča Čitanka za 1. razred šola srednjeg obrazovanja — zajednički program, Sarajevo 1978; podobno je pri D. Vučenovu in R. Dimitrijeviću, Čitanka sa teorijom književnosti, Beograd 1977; ob tej knjigi naj omenim, da se je literarnozgodovinski del v dualizmu osamosvojil do stopnje samostojnega priročnika D. Stefanovića in V. Stanisavljevića Osnovi istorije književnosti jugoslovenskih naroda i narodnosti i svetske književnosti za I. razred srednjeg usmerenog obrazovanja, Beograd 1977, medtem ko je literarnoteoretični del in pa osnove poetike moč spoznavati prek beril v čitanki. Šicel-Rosandićeva Čitanka s pregledom književnosti, I, Zagreb 1977, združuje obe področji: literarnozgodovinsko in teoretično oziroma poetološko; vendar je ta priročnik pravzaprav priredba prejšnjega popularnega Pristupa književnom djelu — Frangeš, Šicel, Rosandić; to bi lahko pomenilo, da je sedaj v hrvaški osnovni šoli ustrezno zajeta literarno estetska vzgoja tudi po sistematici, ali

pa gre, nasprotno, za zmanjševanje programa v pouku materinščine in književnosti v srednjem usmerjenem izobraževanju.

Če torej upoštevamo percepcijske in mišljenjske možnosti učencev v višjih razredih osnovne šole, zlasti zadnji dve leti šolanja, in hkrati tudi stopnjo sistematike pri drugih predmetih in njihove znanstvene osnove in če ob tem mislimo tudi na dolgotrajne in neuresničene težnje, da bi kar največ literarnih imen našega časa in naših književnosti prišlo v izobraževalni program, potem se ne moremo še naprej izogibati vprašanju, ali je mogoče in ali je potrebno literarno estetsko vzgojo sistematično in celovito zastaviti že v zadnjih dveh letih osnovnošolskega izobraževanja, ki naj se kasneje v srednjem usmerjenem izobraževanju osredičeno dograjuje.

Na nižji stopnji osnovne šole bi se še naprej razvijale predvsem percepcijske in izraževalne možnosti učencev, na srednji stopnji bi se čimbolj smotrno stopnjevala percepcija z ustreznimi vrstami iz ljudske, mladinske in tudi že obče književnosti, na višji stopnji pa bi se zlasti zadnji dve leti učenec spoznaval z nastankom besednega estetskega oblikovanja, s pojavom in evolucijo vrst in zvrsti, in sicer ob besedilih, kolikor se največ da iz naših književnosti. Pojav in evolucija vrst sta učencu blizu tako po izobraževanju pri naravoslovju nasploh, kakor sta mu tudi blizu zaradi njegove lastne mišljenjske narave.

V literarno estetski vzgoji pa medtem učencu žal še zmeraj nekako idealistično približujemo posamezne oblike ali vrste besedne umetnosti na njihovi najvišji, 'popolni' stopnji in v zvezah, ko so jih naši pisatelji bolj ali manj učinkovito, od zunaj prinesene, nadarjeno, dobro izpolnjevali; ob tem pa hkrati ne spoznavajo razvoja književnosti kot človeškega fenomena in spremljave ali izraza človekovega ozaveščanja, izražanja svojih psihosocialnih doživetij, preizkušanja svojih oblikovalnih, ustvarjalnih, čustvenih in miselnih zmožnosti in stopenj... Seveda bi se v takem delu po najboljših močeh morali opirati na znanstvena dognanja iz sociologije umetnosti in književnosti, iz raziskav percepcije umetniškega dela in tudi iz didaktičnih preučevanj in gradiv, kjer so s takim delom v okviru estetske in literarno estetske vzgoje napravili kaj več kot le začetne korake. Upoštevati velja tudi, da bi stopnjevanost znotraj srednjega usmerjenega izobraževanja prav tako upoštevala celovitost literarno estetske vzgoje, kakor jo upošteva že sama zasnova stopnjevanega usmerjenega izobraževanja.

Ob vsem tem bi se tudi delež otroške in mladinske književnosti, torej tistih literarnih del, ki so učencu zlasti v osnovnošolskem izobraževanju zares najbližja, uveljavljal bolj sistematično tako glede obsega kakor glede napredovanja znotraj samega vzgojnega in izobraževalnega procesa. Vključevanje ne bi bilo zasnovano togo literarnozgodovinsko in personalistično, ampak z vidikov narave in razvoja učenčeve percepcije, pa za ponazarjanje značilnosti posamezne umetnostne razvojne stopnje in s tem pojava in razvoja slovstvenih vrst. Vzporedno bi se širil in izpopolnjeval krog nacionalne, deloma pa še obče književnosti; to pomeni, da bi postopno bila ustrezno navzoča literarnozgodovinska komponenta, ki neizogibno ostaja v sistematiki literarno estetske vzgoje in izobraževanja.

V našem sedanjem pedagoškem delu se glede literarno estetske vzgoje in izobraževanja pojavljata dve središčni vprašanji:

1. Učenec ne spoznava in ne doživlja razvoja književnosti prek začetnega pojava in evolucije posameznih vrst in stopenj besednega umetniškega oblikovanja, preobrazbenih stopenj in nastanka zvrsti; vrste spoznava nedialektično prek formalno dokončnih oblik, kakor jih je bila dobro stoletje spoznavala in preučevala normativna poetika; v taki končni obliki se pojavljajo primeri iz grške in rimske antike, iz srednjeveške književnosti in celo tudi iz kasnejših obdobj, ko so preobrazbe že tako zelo očitne. Tako se tudi uresničitve posameznih poetoloških oblik s primeri iz naših književnosti pojavljajo po vnaprej določenem redu in vseskozi podrejeno nasproti književnostim z dolgotrajno tradicijo, ne da bi dovolj prihajale do izraza možnosti avtohtonega pojavljanja (npr. balada našega ljudskega slovstva); podobno niso podane možnosti za spoznavanje resničnega razmerja med funkcijo besednega umetniškega oblikovanja in pa formo, saj se v sedanjem literarno estetskem izobraževanju pojavlja forma večinoma, kot da bi bila prvotna, kot nekaj vnaprejšnjega, od nekod prinesenega, umetnik jo le bolj ali manj estetsko izpolni s svojimi doživetji in s svojim jezikom.

2. Vrste otroške in mladinske književnosti se v toku razvoja mladega bralca in njegove literarno estetske vzgoje medsebojno prepletajo in dopolnjujejo z ljudsko besedno umetnostjo in z deli iz obče književnosti; vendar pa v sistemu vzgoje in izobraževanja niso dovolj sistematično zajete prav kar zadeva prehajanje od stopnje do stopnje.

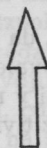
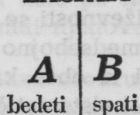
Vsekakor bi bilo mogoče pričakovati, da bi se s posodobljanjem literarno estetske vzgoje in izobraževanja premagovale težave tudi glede primernejše zastopanosti posameznih naših književnosti v naši mnogonacionalni skupnosti, ki naj se tudi po tej strani neizogibno in pozitivno zrcali v učbenikih in v izobraževalnih programih. Toda uresničevanje te naloge na osnovi literanozgodovinskega načela bo prej ali slej privedlo do nevezdržnega kopičenja gradiva in imen (ali pa v nasprotje temu, kar že kaže eden izmed zgoraj omenjenih učbenikov!), medtem ko bi načelo evolucije književnosti po vrstah in zvrsteh, ponazarjano s primeri iz posameznih naših književnosti, hkrati pa načelo osrediščenega širjenja krogov v vsaki nadaljnji dvoletni stopnji, potrjevalo možnost in potrebo sobstoja ponazoril in s tem tudi načelo enake vrednosti katere koli naše književnosti. Širila bi se literarno estetska vzgoja, ki ne bi bila toliko sama sebi namen, ampak bi poleg vsega že navedenega poglobljala naše znanje o kulturni in narodni preteklosti celotne naše skupnosti in zlasti lastnega naroda.

DOVRŠNIKI IN NEDOVRŠNIKI V SLOVENŠČINI V PRIMERJAVI S PERFEKTOM IN IMPERFEKTOM V ITALIJANŠČINI

Analize dveh medseboj neodvisnih prevodov Cankarjevega *Hlapca Jerneja* v italijanščino¹ in odlomkov, ki so jih prevedli študentje tretjega in četrtega letnika italijanistike, so me spodbudile, da spregovorim o nekaterih težavah pri prevajanju preteklih dejanj in stanj iz slovenščine v italijanščino.

Pretekla dejanja v pretekliku so v slovenščini izražena tako z dovršnimi kot z nedovršnimi glagoli. Dovršni glagol sam po sebi usmeri pozornost na prehod iz enega stanja (A) v drugo (B) (glagol prehoda, tranzitorni)

ZASPATI

nedovršni glagol sam po sebi pa usmerja v vztrajanje v danem stanju (B) (ne-tranzitorni glagol).

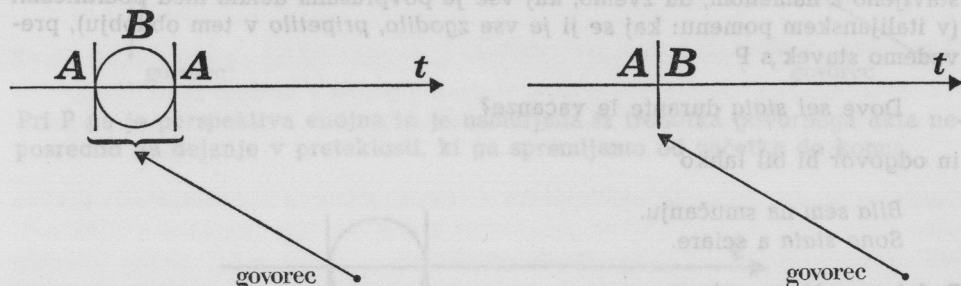
SPATI

B

Kadar so dovršniki in nedovršniki v pretekliku prevedeni z italijanskima paradigmama perfektom (odslej P) in imperfektom (odslej I), opazimo, da je izbor

¹ Prvi prevod je delo dr. Arnalda BRESSANA: I. CANKAR, *Hlapec Jernej*, a cura di A. BRESSAN, Feltrinelli, Milano 1977; druga pa je pripravila dr. Patrizia RAVEGGI, ki je kot lektorica za italijanski jezik prevedla posamezne stavke, ki so bili zanimivi za analizo.

ustrezne paradigme odvisen od številnih faktorjev. Funkcija kategorije glagolskega vida se razlikuje od funkcije opozicije med I in P. Izbira P oziroma I v glavnih stavkih pomeni izbiro med dvema različnima pripovedovalnima optikama. P je paradigma prvega plana in zajame dejanje v celoti, globalno, t. j. spremlja ga v njegovih fazah prek začetka in trajanja do konca (globalna optika).

Kontekst in zunajjezikovna situacija v danem primeru osvetlita eno od faz. P uporabljamo, ko želimo dejanje ali stanje prikazati kot dogodek, tj. ko želimo sporočiti, da se je nekaj *zgodilo*. Nasprotno se poslužujemo pri prikazu dejanja ali stanja kot situacije v dani časovni točki/intervalu, t. j. ko bi radi povedali, da se je takrat nekaj *dogajalo* (kurziva optika). Opozicija med *zgoditi se* in *dogajati se* je tu mišljena v pomenu, ki ga ima v italijanskem jezikovnem strukturiranju dejanskosti. Tako na primer pri glagolih, ki izražajo trajajoča dejanja (biti, delati, plavati itd.) opazimo, da so dejanja, ki so v slovenščini izražena z vedno isto paradigmo, v italijanščini povedana v perfektu oziroma imperfektu, pač glede na to, ali si predstavljamo dejanje kot A | B | A (dogodek) ali kot B (dogajanje). Stavke

Ob 4^h *sem bila* pri tebi, pa te *ni bilo*. Kje *si bila*?

— Ob 4^h *sem bila* pri frizerju.

bi lahko intralingvarno prevedli s stavki

Ob 4^h *sem te obiskala* (prišla k tebi), pa se *nisi »nahajala«* doma. Kje *si se »nahajala«*?

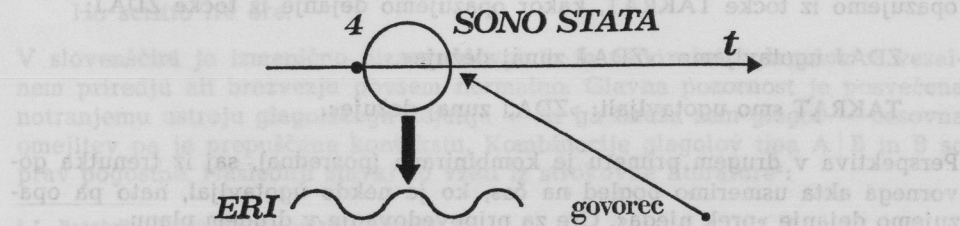
— Ob 4^h *sem se »nahajala«* (sedela) pri frizerju.

Prevod je grd, vendar glagol *nahajati se* najtočneje izraža to, kar želim povedati.

Prevod v italijanščino se glasi

Alle 4 *sono stata* da te, ma non c'eri. Dove eri?

— Alle 4 *ero dal parrucchiere*.

Interpretacija stavka

Kje *si bila* med počitnicami?

je odvisna od konteksta in od zunajjezikovne situacije. Če je vprašanje zastavljeno z namenom, da zremo, kaj vse je povprašana delala med počitnicami (v italijanskem pomenu: kaj se ji je vse zgodilo, pripetilo v tem obdobju), prevedemo stavek s P

Dove *sei stata* durante le vacanze?

in odgovor bi bil lahko

Bila sem na smučanju.

Sono stata a sciare.

Podobno velja za primer

Kaj *si delala* danes popoldne?

Cosa hai fatto oggi pomeriggio?

kjer bi se odgovor lahko glasil

Brala sem.

Ho letto.

Drugačen je prevod, če smo cel mesec zaman skušali telefonirati in je bila vprašana TAKRAT očitno odsotna, zdaj pa sprašujemo, kje se je v tistem obdobju »nahajala«. Pri tem imamo v mislih kontekst tipa

Nikoli te nisem našla doma.

Non ti ho mai trovata a casa.

in možen odgovor bi se glasil

Bila sem pri starših.

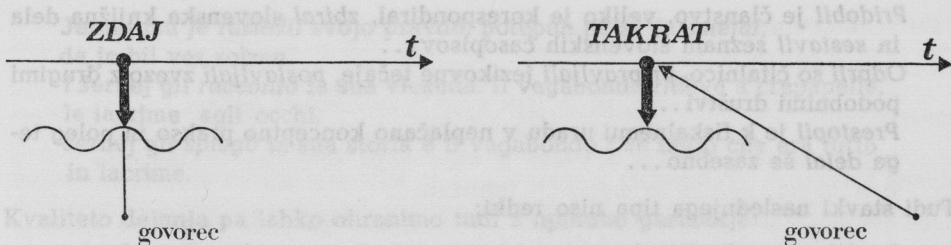
Ero dai miei.

Stavki v drugi interpretaciji niso sami po sebi zaključena poved in nujno rabijo semantični element TAKRAT, ki je eksplicitno ali implicitno prisoten v zavesti govorečega kot referenčna časovna točka (interval), v kateri je dejanje B že *in* še potekalo. V času te točke (intervala) je bilo dejanje že v teku, pogled nanj pa smo usmerili prepozno, da bi ujeli tudi njegov začetek. Dejanje opazujemo iz točke TAKRAT, kakor opazujemo dejanje iz točke ZDAJ:

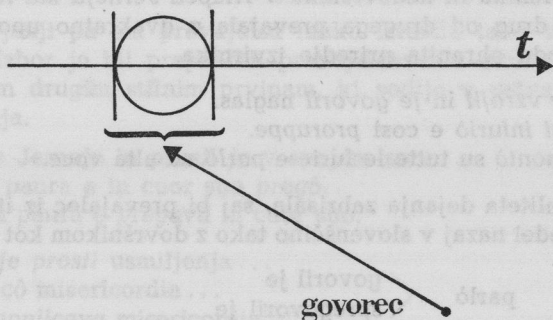
ZDAJ ugotavljamo: »ZDAJ zunaj dežuje«.

TAKRAT smo ugotavljali: »ZDAJ zunaj dežuje«.

Perspektiva v drugem primeru je kombinirana (posredna), saj iz trenutka govornega akta usmerimo pogled na čas, ko je nekdo ugotavljal, nato pa opazujemo dejanje »prek njega«. Gre za pripovedovanje v drugem planu.

Pri P pa je perspektiva enojna in je usmerjena iz trenutka govornega akta neposredno na dejanje v preteklosti, ki ga spremljamo od začetka do konca.

Slovenščina s svojimi tranzitornimi in netranzitornimi glagoli usmerja pogled na prehod iz stanja A v stanje B (zaplavam, počim, priplavam, posivim itd.) oziroma v vztrajanje v stanju B (plavam, sivim itd.). Pri tranzitornih glagolih je fokus na spremembi (prehodu), opredelitev, ali gre za začetno dovršno, trenutno ali končno dovršno dejanje, pa je često odvisna od konteksta. Vloga prehoda je torej enaka pomenu krožnice v matematični definiciji kroga: krog je z krožnico omejena ploskev, krožnica pa loči notranjščino kroga od njegove zunanjščine. Netranzitorni glagoli, pri katerih je fokus na potekanju trajajočega dejanja, se seveda lahko uporabljajo tudi za izražanje dejanj, ki so prikazana kot končana in torej ne trajajo več. To velja pri časovno omejenih dejanjih

Tri ure sem pisala.

Stavek lahko pove, da se je dejanje začelo, da je trajalo tri ure in se je po treh urah končalo, in prevod se glasi

Ho scritto tre ore.

V slovenščini je izmenično nizanje dovršnih in nedovršnih glagolov v vezalnem priredju ali brezvezju povsem normalno. Glavna pozornost je posvečena notranjemu ustroju glagolskega dejanja — ki ga izraža sam glagol — časovna omejitev pa je prepuščena kontekstu. Kombinacije glagolov tipa A|B in B so prav pogostne. Naslednji stavki so vzeti iz strokovne literature²:

² J. Pogačnik, *Zgodovina slovenskega slovstva* 3.

Pridobil je članstvo, veliko je korespondiral, *zbiral* slovenska knjižna dela in *sestavil* seznam slovenskih časopisov . . .

Odprli so čitalnico, *pripravljali* jezikovne tečaje, *postavljali* zvezo z drugimi podobnimi društvi . . .

Prestopil je k fiskalnemu uradu v neplačano konceptno prakso in poleg tega *delal* še zasebno . . .

Tudi stavki naslednjega tipa niso redki:

Pred koncem študija je *utrjeval* izpitno gradivo z grofom D. iz Lysic pri Brnu, tja je po doktoratu odšel na obisk, nato pa *šel* v Ljubljano trkat za službo.

Kombinacijo dovršnika in nedovršnika v *Hlapcu Jerneju* sta italijanska prevajalca neodvisno drug od drugega prevajala z dvakratno uporabo perfekta v želji, da v prevodu ohranita priredbe izvirnika.

Jernej pa je *vzrojil* in je *govoril* naglas.

Ma Jernej *si infuriò* e *così proruppe*.

Ma Jernej *montò* su tutte le furie e *parlò* ad alta voce.

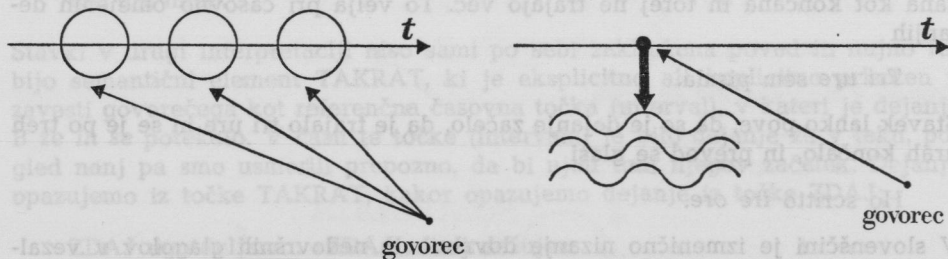
Pri tem se je kvaliteta dejanja zabrisala, saj bi prevajalec iz italijanskega prevoda lahko prevedel nazaj v slovenščino tako z dovršnikom kot z nedovršnikom:

parlò < govoril je
< spregovoril je

guardò < gledal je
< pogledal je

tacque < molčal je
< obmolknil je

Kadar pa sta prevajalca želela eksplicitno izraziti kvaliteto dejanja v predlogi, sta morala spremeniti optiko. To sta lahko naredila samo s prekinitvijo dinamičnega prikaza dogodkov (globalna optika) in s prestopom v statični način opisovanja (kurzivna optika).

Prehod sta signalizirala s podpičjem ali celo s piko:

Tako se je Jernej *pogovarjal* z bogom, dolgo v noč je *molil*.

Così Jernej *si intratenne* con Dio e *pregò* a lungo tutta la notte.

! Così Jernej *conversava* con Dio; a lungo *pregò* nella notte.

Jernej mu je razložil svojo pravdo, potepuh pa se je smejal,
da je bil ves solzen.

I Jernej gli raccontò la sua vicenda. Il vagabondo rideva a crepappelle,
le lacrime agli occhi.

Jernej gli spiegò la sua storia e il vagabondo rise tanto che era tutto
in lacrime.

Kvaliteto dejanja pa lahko ohranimo tudi z uporabo gerundija:

Nato je šel in se je oziral, če ne stopi Jernej za njim.

E subito se la dette a gambe, voltandosi solo per vedere se Jernej
non lo inseguiva.

Poi se ne andò, guardando se Jernej non lo seguiva.

Dve trajajoči dejanji pa sta prevajalca lahko izrazila tako v kurzivni kot v globalni optiki. Izbor je bil prepuščen prevajalčevemu okusu, njegovemu občutku za ritem in drugim stilnim prvinam, ki sodijo v ustvarjalni del umetniškega prevajanja.

Strah je bilo Jerneja in prosil je v svojem srcu.

Jernej ebbe paura e in cuor suo pregò.

Jernej aveva paura e pregava in cuor suo.

Molì in je prosì usmiljenja...

Pregò e invocò misericordia...

Pregava e supplicava misericordia...

IZ zgornjih primerov so razvidne nekatere zakonitosti, ki jih je nujno treba upoštevati pri prevajanju v italijanščino:

1. trajajoče dejanje, ki ga sporočamo kot dogodek, izražamo s perfektom:

To povest pripovedujem, kakor se je po resnici vršila.

Vi racconto questa storia come si è svolta realmente.

Vi narro questa storia così come è accaduta.

Pa je tekkel pot v potokih, pa smo postavili dom.

Ma poi scorsero rivoli di sudore e così abbiamo costruito questa fattoria.

Ma l'acqua è corsa e abbiamo costruito una casa.

Kdo je tam delal, če ni delal Jernej?

Chi ha lavorato tutta quella terra se non Jernej?

Chi ha lavorato là se non Jernej?

2. za izražanje enkratnega trajajočega dejanja, ki je časovno omejeno, je uporaba imperfekta izključena:

Hodil je eno uro, hodil je dve uri, noge so otrpnile;

Camminò un'ora, camminò due ore, le gambe gli si intorpidirono.

Camminò un'ora, camminò due ore, le gambe si erano intirizite.

Osupel je poslušal Jernej take besede;

Jernej ascoltò queste parole con il fiato sospeso;

Jernej ascoltò stupito queste parole;

»Bog vam dodeli počitka in tolažbe!« je molil Jernej.

»Dio vi conceda pace e riposo!« pregò Jernej.

»...« pregò Jernej.

Nato je prijel kozarec, in je izlil vino v steklenico; počasi in dolgo je izlival, ker se mu je roka tresla.

Poi prese il bicchiere e versò il vino nella bottiglia: lentamente e a lungo, perchè la mano gli tremava.

Poi prese il bicchiere e versò il vino nella bottiglia; lo versò a lungo e con lentezza perchè gli tremava la mano.

3. glagolska dejanja različnega notranjega ustroja v vezalnem priredju lahko ohranimo na isti pripovedovalni ravnini le, če dejanju ukinemo eksplicitno usmerjenost v prehod oziroma v potekanje in s tem zabrišemo razlikovanje med prehodom iz stanja v stanje in vztrajanjem v stanju.

Kmetje so se spogledali in so molčali.

I contadini si guardavano e tacevano.

I contadini si guardarono tra se e tacquero.

Dejstvo, da so skoraj vsi študentje III. in IV. letnika italijanistike prevedli gornje nedovršnike z imperfektom, dovršnike pa s perfektom in s tem ustvarili v italijanščini negramatikalne stavke, dokazuje, da bo nujno treba v njih razvijati sposobnost semantičnega vrednotenja slovenskih stavkov in jih uvajati v mehanizme italijanskega jezikovnega strukturiranja dejanskosti.

Jubilant

O SLAVISTIČNEM DELU VILKA NOVAKA

(Ob njegovi sedemdesetletnici)

Dne 28. aprila letos je dopolnil sedemdeset let življenja in po lastni volji v zatišju zasebnosti praznoval svoj življenjski jubilej Vilko Novak, do nedavnega redni profesor za slovensko etnologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Naš jubilejni zapis nima namena slediti njegovi bogati strokovni publicistiki narodopisnega značaja (zadovoljili se bomo le z opozorilom na temeljna dela), marveč označiti jubilentovo delovanje v njegovi izhodiščni stroki slavistiki, ki ga tudi poklicna angažiranost v etnologiji ni nikoli povsem pretrgala in ki se mu je po upokojitvi znova povsem posvetil. Po tej strani je Vilko Novak tudi najbolj poznan bralcem Jezika in slovstva, saj je že vrsto let med najbolj zvestimi sodelavci našega časopisa.

Da se je Vilko Novak rodil v Beltincih, da se je do šestega gimnazijskega razreda šolal v središču svoje ožje domovine Murski Soboti in da je nad njegovim šolanjem bedel ujec, bogojanski župnik in prekmurski publicist Ivan Baša, niso nepomembna življenjepisna dejstva, kajti Novakovo znanstveno in publicistično delo se je organsko razvilo iz specifičnih potreb rodnega Prekmurja in ostalo vseskozi v najtesnejši zvezi z njim, kar je pri slovenskih znanstvenih delavcih na splošno dokaj redek pojav. Pri tem velja opozoriti, da ne gre za navadno regionalno domoljubje, marveč za iskreno, sistematično

in temeljito prizadevaje po znanstveno utemeljeni zgodovinski podobi nekega okolja, ki je bilo stoletja odtrgano od matičnega slovenskega ozemlja, doživljalo specifičen razvoj, ustvarilo lasten knjižni jezik z dokaj razvejanim slovstvom, pa vendar ohranilo nepotvorjeno slovensko bit. Kot slavist in kot etnolog je Novak odločilno prispeval k osvetlitvi te problematike kar s treh aspektov, narodopisnega, slovstveno zgodovinskega in jezikoslovnega.

Po maturi, ki jo je opravil leta 1928 na II. gimnaziji v Ljubljani, se je posvetil študiju slavistike na ljubljanski univerzi. Diplomiral je leta 1933 in potem služboval kot srednješolski profesor v Mariboru, Murški Soboti, Kranju in Senti. Ves ta čas se je udeleževal kot strokovni publicist in se pri tem že oblikoval v znanstvenika tako na slavističnem področju kakor v etnologiji, ki jo je leta 1940 tudi vpisal na ljubljanski univerzi. Vojna je ta študij pretrgala, kar je povzročilo, da se je Novak znova za nekaj časa intenzivneje posvetil slavistiki ter na podlagi disertacije o Štefanu Küzmiču (deloma publicirana pod naslovom *Küzmic's István, hazai szlovén bibliafordító* — Štefan Küzmič, prekmurski prevajalec biblije) in po uspešno opravljenih strogih izpitih dosegel leta 1944 na budimpeštanski univerzi doktorat znanosti. Po vojni je nadaljeval s študijem etnologije na ljubljanski univerzi in dosegel doktorat tudi iz te stroke z disertacijo *Ljudska pehrana v Prekmurju* (Lj. 1947, Pogledi 15—19). Potem je bil višji asistent (od 1948), asistent (od 1952), docent (od 1955), izredni (od 1965) in redni (od 1972 do 1976 oz. do 1978) profesor na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Od Novakovega etnološkega znanstvenega dela moramo omeniti predvsem razprave temeljnega značaja, s katerimi je svoj predmet na univerzi teoretično utemeljil ter geografsko in problemsko zamejil. To so *O bistvu etnografije in njeni metodi* (SE 1956), *Struktura slovenske ljudske kulture* (Razprave II. razr. SAZU 4, Lj. 1958) in *Slovenska ljudska kultura* (Lj. 1960). Tem celovitim prikazom se pridružujejo številne problemsko in regionalno zamejene razprave. Med zadnjimi ima gotovo poseben pomen knjižica *Über den Charakter der slovenischen Volkskultur in Kärnten* — O značaju slovenske ljudske kulture na Koroškem (Litterae slovenicae IX, München 1973), v kateri je s pošteno znanstveno polemiko obračunal z nemškimi nacionalistično pristranskimi pogledi na problematiko. Najbolj zgovoren zgled Novakovega druženja etnoloških znanstvenih izkušenj s filološko izobrazbo pa je razprava *Predromanske, romanske in germanske besede v slovenskem gorskem pastirstvu* (Linguistica 1975).

Velik del Novakovih znanstvenih publicističnih naporov je posvečenih zgodovini stroke ter kritičnemu pretresu njenega sodobnega razvoja doma in v svetu. Zadnje mu je omogočalo bogato obvladanje tujih jezikov, poleg nemščine, francoščine, slovaščine in drugih slovanskih jezikov zlasti znanje madžarščine; v nemščini in madžarščini je tudi dosti publiciral. Iz nakazanega problemskega območja bi kazalo opozoriti na brošuro o prekmurskem zbiralcu ljudskih pesmi *Štetanu Kúharju* (Lj, 1932), ki je izšla še za Novakovih visokošolskih študij, pa na razprave in članke *Zgodovina in narodopisje v prekmurski publicistiki* (CZN 1937), *Ericha Seemannana novejši spisi — O slovenskem ljudskem pesništvu* (SE 1952), *Die Erforschung der slovenischen Volksdichtung in den Jahren 1920—1959* — Raziskovanje slovenskega ljudskega pesništva v letih... (ZslPh 1960), *Die slovenische Volkskunde seit 1920* — Slovenska etnologija od 1920 (ZslPh 1962), *Madžarski spisi o ljudskem življenju v Prekmurju* (Traditiones 4, Lj. 1975) in *Etnologija v Časopisu za zgodovino in narodopisje* (CZN 1978). Za slavista pa so posebej zanimivi Novakovi prikazi slavistov narodopiscev *Franceta Kotnika* (SE 1952), *Matije Murka* (SE 1961) in *Ivana Grafenauerja* (Argo 1965—1967) ter razprave iz predzgodovine slovenske etnologije *Ljudsko življenje v delih Janeza Trdine* (Mengeški zbornik II/2, 1969), *Emila Korytka nemški članki o slovenskem ljudskem izročilu* (Traditiones 1, Lj. 1972), *Anton Tomaž Linhart o kulturi starih Slovencev* (Traditiones 2, Lj. 1973) in *Balthasar Hacquet in slovenska ljudska kultura* (Traditiones 3, Lj. 1974).

Slavistično delo Vilka Novaka, bodisi jezikoslovno ali literarnozgodovinsko je bolj ali manj neposredno vezano na Prekmurje. Leta 1935 je izdal v rodnih Beltincih zbornik *Slovenska krajina*, v katerega je prispeval pregleda *Književno delo Slovenske krajine in Kulturni stiki do osvobojenja* ter *Bibliografijo o Slovenski krajini*. Ta prikaz je dopolnil leta 1945 z brošuro *Slovensko Porabje*, ki jo je pripravil skupaj z Jožetom Maučecem. Posebej sta prekmurski književnosti posvečeni antologiji prekmurskega slovstva

z bogatim komentarjem in temeljitima uvodnima razpravama *Izbor prekmurske književnosti* (Cvetje iz domačih in tujih logov 9, Celje 1936) in *Izbor prekmurskega slovstva* (Lj. 1976). Druga publikacija bi pravzaprav zaslužila oznako monografije o prekmurskem slovenskem slovstvu, ilustrirane z zgledi. Prispeval je tudi izbor iz »prekmurskih pesmarjev« v prvo knjigo Gspanovega Cvetnika slovenskega umetnega pesništva do srede XIX. stoletja, ki ga je za tisk priredil Anton Slodnjak (Lj. 1978). Prekmurskemu slovstvu pa je Novak posvetil tudi vrsto posebnih razprav, študij in člankov, v katerih je obdelal vprašanje slovenskega značaja najstarejših *Prekmurskih rokopisnih pesmaric* (JiS 1973/74 in 1976/77), razpravljaj *O slogu prve prekmurske knjige* (SR 1969/II) in objavil *Pismo Franca Temlina nemškimi piaristom* (SR 1970), prikazal *Slovensko in slovaško pesem iz 1774* (SR 1970) in anonimno priročno knjižico za svatbene običaje iz leta 1807 (*Neznan prekmurski tisk*, ČZN 1934; *O izvoru prekmurskega »Starišinstva i zvačinstva«*, SE 1960) ter predstavil vrsto pomembnih slovstvenih delavcev Miklóša Kúzmicha (Stopinje 1975), Jožefa Košiča (Razprave II. razr. SAZU 3, Lj. 1958), Imre Augustiča (SJ 1940), Franca Ivanocya (Prekmurska knjižnica 1, Sobotna 1937), Avgusta Pavla (Razprave II. razr. SAZU 7, Lj. 1970) in Jožefa Baša — Miroslava (Prekmurske pesmi, Celje 1936; Stopinje 1976). V dveh študijah je tudi obravnaval predvojno pripovedno prozo Miška Kranjca (*Pokrajina in človek v delih Miška Kranjca*, Č 1936/37; *Nekaj o jeziku Miška Kranjca*, DS 1935). Lotil se je tudi dveh temeljnih problemov prekmurskega kulturnega razvoja v člankih *Slovenstvo prekmurskih pisateljev* (Č 1936/37) in *Pomen narečja za ohranitev narodnosti v Prekmurju* (Dialogi 1970). S širšim slovenskim slovstvenim razvojem je prekmursko slovstvo primerjalno povezal zlasti v razpravi *Dalmatins Bibelübersetzung und die slowenischen protestantischen Schriftsteller im 18. Jahrhundert* — Dalmatinov prevod biblije in slovenski protestantski pisci 18. stoletja (*Geschichte, Kultur und Geisteswelt der Slowenen III/2*, München 1976).

Po upokojitvi se je vključil v delo komisije za zgodovinske slovarje slovenskega jezika pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, kjer je prevzel skrb za slovar knjižnega jezika prekmurskih pisateljev XVIII. in XIX. stoletja. Ker nima strokovno usposobljenih pomočnikov, mora opravljati delo prav ob zamudnega geslarjenja sam. Kljub temu delo uspešno in naglo napreduje. Zato mu ob življenjskem jubileju s čestitkami izražamo željo, da bi mu uspelo čimprej izpeljati veliko zamisel do konca. Tako bi njegovo znanstveno delo za poznavanje rodnega Prekmurja dobilo bistveno programsko dopolnitev, Slovenci pa zgleden slovar najpomembnejšega od zgodovinskih regionalnih knjižnih jezikov.

Jože Koruza
Filozofska fakulteta v Ljubljani

Terminološka vprašanja literarne vede

LIRIČNOST IN »SPOMINJANJE«

V prejšnji številki JiS smo v oceni novega literarnega leksikona, ki je izšel pri Cankarjevi založbi, med drugim opozorili na terminološke težave kot eno izmed tistih vprašanj, s katerimi se ubadajo prevajalci oziroma prirejevalci podobnih del v slovenščino. Zlasti tehnični termini, ki so izvirno nastali z besedno igro, lahko prevajalcu dobesedno svijajo lase; pogosto ne preostane drugega, ko da se ob vsakem posebej obširnejem konzultira z ustrezno literaturo in razlagi gesla doda svoj komentar, sicer besedilo gesla — dobesedno prevedeno — ne pove ničesar, ni uporabno.

Za primer ne najboljše takšne rešitve v imenovanem leksikonu smo si izbrali geslo *liričnost* na strani 127. Tam piše, da je to »temeljna stilna kategorija;« njeno bistvo

določil Staiger kot »spominjanje«. »Spominjanje« je seveda dobeseden prevod besede »Erinnerung«, kar je slovarsko gledano seveda docela korektno, v resnici pa brez dobre pomenske zveze s Staigerjevo razlago. — Kot »spominjanje« so Staigerjevo »Erinnerung« sicer rabili že pred tem nekateri slovenski in hrvaški literarni znanstveniki; vendar je bila njihova bolj ali manj priložnostna raba mnogo manj zavezujoča od takšne, kakršna se kot razlaga pojavlja v ustrezno tematiziranem leksikonskem priročniku.

Sam Staiger je v svoji znani monografiji *Temeljni pojmi poetike* (*Grundbegriffe der Poetik*, tu cit. po ²1951, Zürich) izrecno opozoril, da mu je beseda »Erinnerung« (ki v običajni rabi res pomeni »spomin«) ime za odsotnost distance med subjektom in objektom (63—64), da mu ne zaznamuje kategorije, ki bi bila obremenjena s časovnostjo (kakor je spomin). Lirik ponotranja (erinnert) — vase — naravo in narava ponotranja — vase — pesnika (o. c.). Duhovno stanje spominjanja je pač nekakšno posedanje preteklosti (čeprav Staiger tudi takšno razlago zavrača, češ da pesnik v objektu pač kot lirik enostavno je, kakor je sočasno objekt v njem). Gre torej za terminološko poimenovanje s pomočjo nemškojezikovne besedne igre.

Ko se je W. Kayser, enako znano ime, v svoji *Govorni umetnini* (*Das sprachliche Kunstwerk*, tu cit. po ³1954, Bern) skliceval na Staigerjevo »Erinnerung«, je reč zgovorno preimenoval v »Verinnerung« — izrecno zato, da bi iz pojma izločil časovnost in prepresto asociiranje na »spomin« (336). Enako opozorilo vsebuje tudi Konstantinovičev prevod Kayserja v srbsčino (Bgd. 1973, 399 isl.).

Ves problem je pač v tem, da nekaj, kar je v nemščini kot jeziku izvirne predloge močje, umljivo in smiselno, v slovenščini ne gre. V nemščini je pomen termina določen z dobesednim semantičnim izhodiščem »Erinnerung« namreč dobesedno res pomeni nekaj, kar »gre noter«, slovenska beseda »spomin«, ki sicer v slovarju stoji kot ustrežna za »Erinnerung«, pa takšne semantične osnove ne premore, nastala je drugače (s-pometi, brez metaforičnega »notranjenja«). Tako dobeseden prevod ne pove veliko, ali pa celo zavaja. (Ena precej ponavljanih literarnoteoretskih opredelitev lirike je npr., da je »sprotno izpovedovanje eksistencialnih stanj«; kako vanjo vključiti spominjanje kot odnos do preteklosti?)

Resda ne gre za prav zelo usodno pomanjkljivost; gre, kot smo že na začetku povedali, za zgovorno ponazoritev težavnosti vsakršnih slovenitev, ki so zavezane natančnemu poimenovalnemu sistemu. Terminologija je hočešnočeš v veliki meri odvisna od jezikovnega mišljenja in jezikovnih možnosti (seveda tudi od številnih »zunanjih«, zgodovinskih, kulturnih, družbenih dejavnikov), prav zato je tako zelo posebna v različnih jezikih in pogosto tako težko enostavno prevedljiva.

M at j a ž K m e c l
Filozofska fakulteta v Ljubljani

POJEM (UMETNIŠKI) ,TEKST'

Sodobna literarna znanost, ki sprejema literarno delo tudi kot komunikat (tj. kot sporočilo, kot znak), rabi pojem 'tekst' v širšem in ožjem pomenu besede. — V širšem pomenu besede je 'tekst' »kakršnakoli semantično organizirana zapovednost znakov«¹ in se z atributom 'umetniški' lahko uporabi za obravnavo različnih vrst umetnosti (besedne umetnosti, slikarstva itd.). V tem smislu je pojem 'tekst' povezan z občo definicijo 'jezika' kot znakovnega sistema, ki služi za komunikacijo med dvema ali mnogimi posamezniki.² — V ožjem pomenu besede, povezanem z literaturo, je 'tekst' (slov. 'besedilo') jezikovni izraz besedne umetnine, ki je na neki način fiksiran z jezikovnimi znaki. To opredelitev lahko dopolnimo s širšim filološkim vidikom; po njem je 'tekst' definiran kot najmanjša enota govorne komunikacije, ki je relativno enotna (*celovitost teksta*) in

¹ B. A. Uspenskij, *Poetika kompozicii*, Moskva 1970, str. 10.

² Ju. M. Lotman, *Struktura hudožestvennega teksta*, Moskva 1970, str. 13.

avtonomna (*oddajenost teksta*). Kot filološki objekt je ,tekst' opredeljen s štirimi temeljnimi označbami:

1. za razliko od jezikovnega sistema je ,tekst' aktualiziran in organiziran sintagmatski,
2. za razliko od govora oziroma govornega toka kot celote ima ,tekst' določene meje,
3. od poljubnega segmenta govorne vrste se ,tekst' loči po svoji notranji enotnosti/celovitosti, ki jo določa njegov enoviti komunikacijski smoter,
4. od delov, ki ga sestavljajo, se ,tekst' loči po tem, da je razmeroma samostojen in da je organiziran na poseben način; organizacija teksta se ne ujema z organizacijo teh delov (poleg medstavčnih vezi in odnosov ter nadstavčnih enot sestavljajo ,tekst' tudi lastnosti, ki ga oblikujejo kot celoto).³

Tej opredelitvi ,teksta' je blizu tudi Lotmanova izhodiščna opredelitev (umetniškega) ,teksta'. — J. Lotman definira ,tekst' kot celovit znak, ki mora imeti naslednje tri lastnosti: 1. ,Tekst' mora biti fiksiran (Lotman govori o ,izraženosti teksta', rus. *vyrážennost'*). 2. ,Tekst' je celovit (nerazčlenjen) signal. Imeti mora neko število karakterističnih lastnosti, realizirati mora neko kulturno funkcijo in posredovati neki celovit pomen. Da bi to dosegel, mora biti oddeljen (,oddajenost teksta', rus. *otgraničennost'*). V besedni umetnini sta meji ,začetek' in ,konec', oba imata posebno modelirajočo vlogo. 3. ,Tekst' je strukturiran. ,Tekst' ni neka mehanična zapovrstnost znakov v prostoru med dvema zunanjima mejama, znaki v ,tekstu' so urejeni v skladu z veljavnimi načeli sintaktike in so tudi hierarhizirani.⁴

Ustvarjeni ,tekst' stopa v zapletene odnose z adresati (bralci, poslušalci itd.) in z drugimi teksti, ki so dejavni v neki kulturi oziroma družbi. (M. Bahtin je te odnose imenoval »dialoški odnosi«).⁵ Vključenost ,teksta' in na variantnost ,teksta'. Brez variant je ,tekst' samo s stališča adresanta (avtorja), pri razširjanju se ,tekst' s sprejemanjem in interpretacijo spreminja (adresatske variante ,teksta').

Aleksander Skaza
Filozofska fakulteta v Ljubljani

³ S. I. Gindin, *Tekst, Kratkaja literaturnaja enciklopedija*, zv. 9, Moskva 1978, str. 725—726.

⁴ Ju. M. Lotman, op. cit., str. 67—69.

⁵ Prim.: M. Bahtin, *Problemy poetiki Dostojevskogo*, Moskva 1972³.

SLOVENISTIKA V LETU 1978

Bibliografski pregled

Pričujoča bibliografija je bila sestavljena v knjižnici PZE za slovanske jezike in književnostj na filozofski fakulteti v Ljubljani.* Namen ima izpolniti vrzel, ki je nastala, odkar je z l. 1966 prenehala izhajati v JiS bibliografija Slovensko jezikoslovje in literarna zgodovina; tako je slovenistika ena redkih nacionalnih ved na Slovenskem, katere dela ne spremljajo redni bibliografski pregledi. Sicer je objavljeno slovenistično gradivo tudi v Slovenski bibliografiji, a ta izhaja zaradi tehničnih težav z veliko zamudo (nazadnje za l. 1974). Bibliografija slovenistike izhaja vsakoletno in dokaj tekoče še v MLA Bibliography, New York (nazadnje za l. 1977), samo jezikoslovne slovenistike pa v Južnoslovenskem filologu, Beograd (nazadnje za l. 1973) in v Roczniku slawistycznym, Wrocław-Kraków (nazadnje za l. 1974), vendar te bibliografije ne morejo nadomestiti bibliografskega dela v domovini, čeprav so lahko njegovo koristno dopolnilo.

Naša bibliografija zajema le slovenistiko, to je literaturo o slovenskem jeziku in književnosti, tudi ljudski, pa še o metodiški pouka slovenskega jezika in književnosti. Ne upošteva del s slavistično ali jugoslavistično tematiko, v katerih se tudi obravnavata slovenski jezik in književnost. Prav tako — vsaj za letos — ne upošteva del s slavistično, a neslovenistično, ter literarnoteoretično in splošnojezikoslovno tematiko, ki so izšla na področju SR Slovenije.

Od slovenističnega gradiva so upoštevane vse knjižne izdaje jezikoslovnih in literarnozgodovinskih del, zbrana in izbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev ter dela, ki so izšla s pomembnejšimi uvodi in opombami; od šolskih učbenikov pa samo prve izdaje. Od člankov v periodičnem tisku niso popisani tisti, ki so izšli v dnevnem, lokalnem in mladinskem tisku ter manj pomembni v nestrokovnem tisku. Sploh niso upoštevane ocene, razen takih, ki obravnavajo več del ali ob oceni obširnejše govore o avtorju.

Gradivo, ki je izšlo zunaj SR Slovenije, je najbrž manj popolno, vendar pa je zanes-

ljivo zajetih v popis 320 slavističnih časopisov, deloma neposredno, deloma po kazalnih, objavljenih v Inhaltsverzeichnis slavistischer Zeitschriften (München).

Časovno je bibliografija omejena na dela, izšla z letnico 1978; edina izjema je kongresna številka SR 1977, ki je izšla ob slavističnem kongresu 1978 in ima letnico 1977 le iz administrativnih razlogov. Gradivo, posebno tuje, ki ga zaradi razmera mogoče objaviti bibliografije še ni bilo mogoče popisati, bo objavljeno prihodnje leto.

Bibliografija je razdeljena v naslednja poglavja:

1. Zborniki (neperiodične publikacije, ki so izpisane in je njihova vsebina objavljena na ustreznih mestih v bibliografiji z oznako [Zborn. I, II ali III]).

2. Bibliografije (vsebuje tudi biobibliografska dela).

3. Jezikoslovje (urejeno po abecednem redu avtorjev, brez notranje razdelitve).

4. Literarna zgodovina (najprej so po abecednem redu avtorjev navedena dela, ki ne govore o posameznih književnikih, slede dela o posameznih književnikih in literarnih zgodovinarjih po abecednem redu obravnavanih oseb).

5. Antologije.

6. Metodika (poleg čistih metodičnih del vsebuje tudi šolske učbenike in članke o zgodovini poučevanja slovenščine ter o poučevanju slovenščine v zamejstvu).

Kratice so iste kot v Slovenski bibliografiji.**

ZBORNIKI

I. Benečanski kulturni dnevi, 1973—1974, Škrutovo: Govor, jezik in besedno ustvar-

* Gradivo v knjižni obliki smo soočili z gradivom, zbranim v bibliografskem oddelku NUK; nekaj bibliografskih enot je prispevala tudi dokumentacija Slovenske knjižnice. Obema ustanovama se najlepše zahvaljujemo.

** Nekatero manj znane: Dokumenti SGM — Dokumenti Slovenskega gledališkega muzeja; Glasnik SDD — Glasnik Slovenskega duhovniškega društva; KolGMD — Koledar Goriške Mohorjeve družbe; KorK — Koroški koledar; JKol — Jadranski koledar; PD — Prosvetni delavec; PKol — Prešernov koledar; SlovK — Slovenski (izseljenski) koledar.

janje v Beneški Sloveniji. Prvi cikel predavanj na Benečanskih kulturnih dnevih v Škrutovem (Sv. Lenart) leta 1973-74. Špeter Slovenov — Trst, ZTT 1978. 118 str. (Nediža. 2.)

Publikacija je izšla tudi v italijanščini.

II. Mednarodni slavistički kongres, 8., 1978, Zagreb — Ljubljana: Knjiga referata. Sažeci. Zagreb, Mednarodni slavistički centar SR Hrvatske 1978. 2 knj.

III. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, 14., 1978, Ljubljana: Zbornik predavanj. Lj., Filozofska fakulteta 1978. 185 str.

BIBLIOGRAFIJA

Clemenz, Majda: Repertoar slovenskih gledališč. Drugo dopolnilo h knjigi Repertoar slovenskih gledališč 1867—1967. V Lj., Slovenski gledališki muzej 1978. 88 str.

Kranjec, Marko: Slovenistika v knjižnih izdajah v letih 1976 in 1977. — JiS 1977/78, 166-8.

Pleničar, Boža: Slovenska slikanica v svetu. Bibliografski pregled. — V: Slovenska slikanica in knjižna ilustracija za mladino 1945—1975. Lj., MK 1978, 95—131.

Urejeno po avtorjih besedil.

Sedej, Danijela: O pisateljih. — V: Spomini na otroštvo. 2. knj. Lj., MK 1978, 373—407.

JEZIKOSLOVJE

Aktualna vprašanja slovenskega jezika in kulture na Koroškem. — JiS 1977/78, 240-51.

Razpravo je vodil Pavel Apovnik, sodel. Janko Zerzer, Feliks Bister, Erich Prunč, Breda Pogorelec, Boris Paternu, Jožc Toporišič.

Apovnik, Pavel: Nekaj pripomb k slovenskemu pravnemu jeziku na Koroškem. — Mladje 1978, št. 31, 42—50.

Bezljaj, France: Slovensko, kajkavsko in čakavsko kača »serpens«. — JiS 1978/79, 65-7.

— Slovensko kremuc in bolgarsko kremuš »Alliaria officinalis«. — JiS 1978/79, 5—7.

— Zanimivosti iz slovenske leksike. — [Zborn. III], 5—17.

Dejanova, Marija: Funkcionalni omejitve v slovenskijah knjižoven

ezik prez XIX—XX v. v sravnenie s drugi slavjanski ezici. — V: Slavjanska filologija. 15. Ezikoznanie. Sofija 1978, 165-79.

— Funkcional'nye omejitvenija infinitiva v slovenskom literaturnom jazyke XIX—XX v. v sravnenii s drugimi slavjanskimi jazykami. [Zborn. II], 170.

— Slovenskijat infinitiv v sintagmi s recipročna zavisimost. — V: Slavističen sbornik, Sofija 1978, 17—22.

Dular, Janez: Poročani govor v slovenskem knjižnem jeziku. — [Zborn. II], 196.

Gjurin, Velemir: Različne koncepcije prevajanja. Troje delitev prevodov. — NRazgl 1978, 586-7.

Godnič, Neva: Vukov slovar iz leta 1864. Slovenska imena na -ar. Popr. in dop. ponatis iz Primorskega dnevnika z dne 14. aprila 1978, str. 19. Trst 1978. 14 str.

Golob, Berta: Kaj je prav? — JiS 1977/78, 144-5.

Grad, Anton, Ružena Škerlj, Nada Vitorovič: Veliki angleško-slovenski slovar. Lj., DZS 1978. XV + 1377 str.

Grad, Anton: K etimologiji toponima Ljubljana. Onomastica Jugoslavica 1978, 27—35.

Gruden, Živa: La politica linguistica nella Slavia Italiana. — V: Benečanski kulturni dnevi, 1978, Špeter: La politica linguistica nella Slavia Italiana. Špeter 1978, 2—18.

Hajnshek-Holz, Milena: O pomenih slovenskih predpon. — [Zborn. III], 33—58.

Hečko, Vifazoslav: Základy slovinskej gramatiky. V Bratislave, Univ. Komenského 1978. 124 str.

Jakobson, Roman: Slovenski primer osrednje vloge brezosebni stavkov v pesniškem kontekstu. Prevedel A. S. — Sodobnost 1978, 53-6.

Ob Zupančičevi pesmi Mrtva nevesta.

Jakopin, Franc: Struktura slovenskih priimkov v statistični osvetlitvi. — SR 1977, kong. št., 5—25.

— Struktura slovenskih priimkov v statistični osvetlitvi. — [Zborn. II], 373.

Jerman, Frane: O prevajanju filozofske literature. — Anthropolos 1978, št. 1/2, 279-83.

— Različne koncepcije prevajanja. — NRazgl 1978, 586.

- Jug-Kranjec, Hermina: Slovenščina za tujce. Lj., Filozofska fakulteta 1978. 210 str.
- Jezikovni pogovori. — PD 1978, št. 21, 11.
- Odlomek radijske oddaje o študiju slovenščine za tujce na Fil. fak. v Ljubljani.
- Kališnik, Štefan: Časti in pravde jezika svojega (slovenskega). — PKol 1978, 108-21.
- Kermauner, Taras: Beseda, ki samo sebe sprašuje. — Sodobnost 1978, 161-9.
- O slovenskem in Zupančičevem pesniškem jeziku.
- Király, Péter: Beiträge zur slowenischen Mundart in Ungarn. — V: Hungaro-Slavica 1978. Budapest, Akadémiai kiadó 1978, 125-40.
- Klemenčič, Matjaž: Jezikovna struktura prebivalstva na z avtohtonim slovenskim prebivalstvom poseljenem območju avstrijske Štajerske od srede 19. stoletja do leta 1971. — ČZN 1978, 124-48.
- Korošec, Tomo: Obnovitve v časopisnih naslovih. — SR 1978, 147-60.
- Slovenski dativ in dativne transformacije. — V: Seminar za strane slaviste, 28., 1977, Zadar-Budva: Predavanja. Titograd 1978, 69—82.
- Križaj, Majda: O kulturi ustvarjalnega govora v gledališču. — NRazgl 1978, 168-9.
- Križman, Mirko: Jezik je veliko več kot šolska pravilnost ali napačnost. Nekaj misli iz pogovora z dr. Mirkom Križmanom, ki je v začetku decembra ubranil disertacijo na Filozofski fakulteti. — PD 1978, št. 21, 7.
- Kryžan-Stanojević, Barbara: Konstrukcije »bezpodmiotowe« w języku słoweńskim. — V: Studia z filologii polskiej i słowiańskiej 17, Warszawa 1978, 299—304.
- Legiša, Lino: Skušnje ob pripravljanju zdravstvenega izrazja. — JiS 1977/78, 326-7.
- Lenček, Rado L.: Baudouin de Courtenay's concept of mixed languages. — [Zborn. II] 500.
- Besedilo v slovenščini.
- Il pensiero di Jan Baudouin de Courtenay sui dialetti parlati nella Slavia Italiana e nella Resia. Trad. di M. Vertovec. Čedad, Slovenski raziskovalni inštitut 1978. 33 str.
- O jeziku in zavesti narodnega porekla. New York, Slovene ethnic heritage studies center 1978. 14 str.
- Logar, Tine: Konzonantni sistemi v slovenskih narečjih. — [Zborn. III], 19—31.
- Slovenska dialeksična metatonija. — SR 1977, kong. št., 41-5.
- Slovenska dialeksična metatonija. — [Zborn. II], 512.
- Slovenska narečja. — [Zborn. I], 7—19.
- Lukan, Walter: Die slowenischen Wörterbücher. Ein historischer Abriss. — Österreichische Osthefte (Wien), H. 1, 193—216.
- Menart, Janez: Pesniški prevod — del naše splošne kulture. — Sodobnost 1978, 271-80.
- Merkù, Pavle: Biti narod. — Sodobnost 1978, 262-6.
- O slovenščini v Beneški Sloveniji.
- Tersko narečje. — [Zborn. I], 41—56.
- Moder, Janko: Lev N. Tolstoj v zgodnjih slovenskih prevodih. — [Zborn. II], 605.
- Tolstojeva povest v treh slovenskih prevodih. — SR 1977, kong. št., 47—81.
- Nartnik, Vlado: Dragoceno kulturno poslanstvo. O slovenskih lektoratih na tujih univerzah govori lektor slovenščine na Karlovi univerzi v Pragi Vlado Nartnik. — NRazgl 1978, 528.
- Orožen, Martina: Adverbializacija (morfologizacija) odvisnikov v slovenskem diahroničnem jezikovnem razvoju. — [Zborn. II], 655.
- Adverbializacija prislovnih določil in odvisnikov v slovenskem jezikovnem razvoju. — JiS 1978/79, 33-9.
- Orzechowska, Hanna: O jeziku Dalmatino-ve Biblije. Iz poljskega rokopisa prev. Marko Kranjec. Lj., SAZU 1978. 92 str. (Razprave SAZU. II. razred. 10.)
- Nova diskusja o słoweńskim jeziku literackim 1977—1978. — Przegląd humanistyczny (Warszawa) 1978, nr 5, 91—105.
- Paternu, Boris: Problem jezikovne inflacije v književnosti. — Sodobnost 1978, 156-60.
- Pellegrini, Gian Battista: Slovansko-romanski jezikovni stiki s posebnim ozirom na Furlanijo. — [Zborn. I], 21—39.

Pediček, France: K terminologiji v naši znanosti o informacijah. — JiS 1977/78, 155-9, 354-6.

Petaras, Robert: Tržaško ozemlje. Seznam imen. Avtorji imenskega dela Robert Petaros, Ksenija Levak, Gojmir Budal. Lj., SM; Trst, ZTT 1978. 44 str. + 1 zemlj.

Planina, France: Nemške izposojenke v loškem govoru. — Loški razgledi 1978, 130-9.

Plotnikova, Olga S.: Stanovljenje slovenskega literaturnega jezika v period nacionalnega vzhajanja. — V: Nacionalnoe vzhajanje in formiranje slavjanskih literaturnih jezikov. Moskva, Nauka 1978, 329-53.

Pogorelec, Breda: Kaj je »prav«. — JiS 1978/79, 18—20.

— Pismo izvršnega odbora Slavističnega društva Slovenije slovenskim slavistom ob posvetu Sloveščina v javnosti. — JiS 1978/79, 52-4.

— Slogovni razvoj slovenske besedne umetnosti XX. stoletja. — [Zborn. II], 704.

— Slovenski knjižni jezik v Beneški Sloveniji. — [Zborn. I], 93—118.

Razprava o aktualnih problemih slovenskega jezika in literature. — JiS 1977/78, 276-9.

Vodi Mira Medved, sodel. Jože Lipnik, Fanči Moljk, Mira Medved.

Rigler, Jakob: Akcentske variante. III. — SR 1978, 365-74.

— K problematiki daljšanja starega akuta. — SR 1977, kong. št., 83—99.

Rode, Matej: A. V. Isačenko kot slovenist. — JiS 1978/79, 102-3.

— Različne koncepcije prevajanja. Prevajanje kot medjezikovna preobrazba. — NRazgl 1978, 587.

— Slavistika v Sloveniji 1870—1919. — NRazgl 1978, 716-7.

Rotovnik, Mitja: Pismo Izvršnega odbora predsedstva republiške konference SZDL Slovenije občinskim, obalni in mestni konferenci SZDL in medobčinskim svetom SZDL za posvet Sloveščina v javnosti — osnutek. — JiS 1978/79, 50-1.

Slak, Stefan: Some psycholinguistic problems of tonal stress: the case of Slovenian and Chinese. — Newsletter. Society for

Slovene studies (New York) 1978, No. 11, 2—4.

Sloveščina v javnosti. — JiS 1977/78, 165—239.

Vsebuje: Breda Pogorelec, Teze za uvodno besedo; Beno Zupančič, (Za jezikovno politiko); Franc Seint, Teze o jeziku, družbi in politiki; Ciril Kosmač, (Iz pisateljevih pogledov na jezik); Boris Paternu, Problem jezikovne inflacije v književnosti; Mitja Gorjup, (Jezikovni pogledi novinarja); Nace Sumi, (O jezikovnem izražanju na Slovenskem in predlog za celovito proučevanje Moderne); Andrej Rijavec, Beseda o glasbi in beseda ob glasbi, včeraj in danes; Ante Novak, (Pogledi na slovenski jezik v govornih medijih); Jože Toporišič, Jezikovna kultura naših knjižnojezikovnih besedil; Kajetan Gantar, Prevajalska umetnost in slovenska kultura; France Jamnik, (Vprašanja slovenskega odrskega jezika z zornega kota gospodarstvenika); France Jerman, Nekaj misli o odnosu med filozofijo in jezikom; Slavko Kremenšek, Je današnja slovenska etnologija antifolkloristika? — Razpravo je vodila Breda Pogorelec, v njej so poleg naštetih sodelovali še Jaka Avšič, Franc Sali, Teodor Domej, Vladimir Mušič. — Str. 280-1: Sklepi; 281-4: Predpisi o rabi slovenskega jezika v javnem življenju (izbor).

Smolej, Viktor: Slovenčina a slovinčina. — V: Studia Academica Slovaca. Prednášky XIV. letného seminára slovenského jazyka a kultúry. Bratislava 1978, 543-59.

Splošni tehniški slovar. Predstavnik avtorjev: Albert Struna. 1. A — O. 2. izd. Lj., Zveza inženirjev in tehnikov SR Slovenije 1978. 862 str.

Stanonik, Marija: V premislek. — JiS 1977/78, št. 3/4, ov. III.

O organizaciji lektoriranja.

Štefan, Rozka: Nekaj problemov ob prevajanju starejše poljske poezije. — Sodobnost 1978, 1012-21.

Tancig, Peter: Računalniški model transformacijske slovnice slovenskega jezika. — [Zborn. II], 878.

Tollefson, James W.: Jezikovni stik in učenje jezikov v Sloveniji. Prev. Velimir Gjurin. SR 1978, 277-86.

Toporišič, Jože: Glasovna in naglasna podoba slovenskega jezika. Maribor, Obzorja 1978. 340 str. (Razpotja. 31.)

— Imenska določenost v slovenskem knjižnem jeziku. — SR 1978, 287—304.

— Mali jezik v večjezikovni skupnosti. S stališča zgodovine slovenskega knjižnega jezika. — SR 1977, kong. št., 101-14.

— Problemi malega jezika v večjezikovni državi. — [Zborn. II], 899.

— Slovenski jezik in jezikoslovje, kot sta. Na vprašanje o slovenski slovnici in nekaj

drugih vidikih odgovarja avtor prof. dr. Jože Toporišič. — NRazgl 1978, 240, 230-1.

— Župančičeva opazna beseda. (V Čaši opojnosti.) — Sodobnost 1978, 776-84.

Toporišič, Jože in Jakob Rigler: Ob Urbančičevi kritiki načrta pravil pravopisa in njegovem sestavku o veliki začetnici. — SR 1978, 208-26.

Toporišič, Jože in Tone Wraber: Jezikoslovec in botanik o jeziku v Proteusu II. — Proteus 1978/79, 70-4.

Urbančič, Boris: Nekaj pripomb k načrtu pravil slovenskega pravopisa. — SR 1978, 79—95.

Vidovič-Muha, Ada: Merila pomenske delitve nezaimenske pridevniške besede. — SR 1978, 253-76.

Vuga, Saša: O jeziku v romanu Erazem Predjamski. Iz pisateljve delavnice. — Sodobnost 1978, 1165-76.

Zdovc, Pavel: Od brižinskih spomenikov do cesarskih patentov. Oris zunanje zgodovine slovenskega jezika. — KorK 1978, 144-50.

LITERARNA ZGODOVINA

Barbarič, Nada: Naš bralec in njegov odnos do knjige. — JiS 1977/78, 98—102.

Barbarič, Štefan: Tipi slovenskega romana v dvajsetletju 1866—1885. — SR 1977, kong. št., 117-33.

— Tipološka oznaka slovenskega romana v dvajsetletju 1866—1885. — [Zborn. II], 46.

Boršnik, Marja: Problem ustvarjalnega ritma v slovenski literarni zgodovini. — [Zborn. II], 110.

Cesar, Emil: »Knjiga drugova« in Slovenci. — Borec 1978, 557-67, 595—608.

— Neznani zapisi revolucionarnih pesmi, nastalih v Međurečju. — Borec 1978, 161-72.

Tudi o K. Destovniku-Kajuhu.

Ferkolj, Zdenka: Utopija v slovenski prozi 19. stoletja. — SR 1978, 403-16.

Forstnerič, France: Aktualnosti iz slovenačke omladinske književnosti. Prev. Gojko Janjušević. — Detinjstvo (Novi Sad) 1978, 60-8.

Glazer, Alenka: Iz poetike slovenske moderne. Sestavine ljudske poezije v poeziji slovenske moderne in njihove funkcije v njej. — [Zborn. II], 270.

Glušič, Helga: Tipologija sodobne slovenske proze s tematiko narodnoosvobodilnega boja. — [Zborn. III], 121-34.

Herman, Bogdana in Tone Pretnar.: Problem tridelnosti in daktilske klavzule v trinaglasnem osmercu. — JiS 1978/79, 42-5.

Hofman, Branko: Pogovori s slovenskimi pisatelji. V Lj., CZ 1978. 552 str.

Janež, Stanko in Miroslav Ravbar: Pregled slovenske književnosti. 7. dop. izd. Maribor, Obzorja 1978. 489 str.

Jevnikar, Martin: Slovenske povojne revije v Italiji. — Mladika 1978, 10-1, 35, 58, 101, 137-8, 154, 178.

— Zamejska in zdomska literatura. — Mladika 1978, 19—20, 43-4, 66-7, 89—90, 111, 140, 161-2, 185-6.

Jež, Niko: Odmevi Mlade Poljske v slovenski literaturi. — JiS 1977/78, 135-40.

Kermauner, Taras: Besede in dogodek. Študije o slovenski tragediji in groteski. V Lj., SM 1978. 305 str. (Razprave in eseji. 22.)

— Dialektika ideje. Od skrivnosti do jezika. Maribor, Obzorja 1978. 244 str.

— Eseji i kritike. Izabrala, prevela i pogovor napisala Marija Mitrovič. Beograd, Narodna knjiga 1978. 269 str. (Naši vidici — Savremeni slovenački esej i kritika.)

— Samoslačenje modernizma. (Esej o temle našem umetnostnem trenutku). — Problemi 1978, št. 5, 36—43.

Kidrič, France: Izbrani spisi. Uredil Darko Dolinar. Lj., SAZU 1978. 3 knj. (Dela SAZU. Razred za filol. in lit. vede. 35 = Inštitut za slovensko lit. in lit. vede. 8.)

Kmecl, Matjaž: Slovenska partizanska spominška proza. — [Zborn. II], 431.

Koruza, Jože: Program za literarne vede. — JiS 1977/78, 159-64.

— Razmerja med slovenskim ustnim, zapisanim in tiskanim slovstvom v starejših obdobjih. — [Zborn. II], 449.

— Slovenski zapis v glagolici iz 1462. — JiS 1977/78, št. 7/8, ov. III—IV.

Kos, Janko: Teorija in praksa slovenske primerjalne književnosti. — Primerjalna književnost 1978, 30—44.

Kovač, Ciril: Kritika nekaterih informacij. — Sodobnost 1978, 180—213.

O sodobni slovenski poeziji.

Krakar, Lojze: Prepletanje. V Lj., CZ 1978. 285 str.

— Petar Preradović u Slovenaca. — Mo-
gućnosti (Split) 1978, 576-83.

Kumer, Zmaga: Ljudska pesem v sodobnosti. — V: Pogledi na etnologijo. Lj., Part. knjiga 1978, 335-64.

Matičeto, Milko: Ob zibki ljudske lirične pesmi v Reziji. — [Zborn. I], 57—80.

Menart, Janez: Sodobna domača književnost in občinstvo. — Dialogi 1978, 738-41.

Merkù Pavle: Slovenski rokopisi Beneške Slovenije v preteklih stoletjih. — [Zborn. I], 81—92.

Mitrović, Marija: Pogled na savremenu slovenačku kritiku. — Letopis Matice srpske (Novi Sad) 1978, 693—706.

Mogućnosti čitanja. Izbor iz savremenog slovenačkog eseja. Izbor, prevod i predgovor Marija Mitrović. Beograd, Prosveta 1978. 340 str.

Vsebina: Marija Mitrović, Predgovor; Janko Kos, Teorija i praksa moderne slovenačke drame; Taras Kermauner, Dramaturgija (forme) posleratne slovenačke drame; Niko Grafenauer, Poetska materija; Dušan Pirjevec, Uvod u pitanje o kritici; Marjan Kramberger, Prežihova teskoba; Andrej Inkret, Sećanja na čitanja; Jože Snoj, Poezija na lečenju; Bojan Stih, Paradigme; Matjaž Kmecl, Prvi slovenački krimići. Homologizacija književne vrste sa slovenačkim društvenim prilikama; Dimitrij Rupel, Slovenački kulturni sindrom; Bibliografske beleške o piscima.

Novak, Vilko: Slovenstvo prekmurskih pisateljev. — Stopinje 1978, 46-9.

Ocvirk, Anton: Literarna umetnina med zgodovino in teorijo. 1. Razprave. Lj., DZS 1978. 458 str.

Paternu, Boris: K problematiki današnje literarne kritike. — NRazgl 1978, 13.

— Poetika slovenskega narodnoosvobodilnega pesništva 1941—1945. — SR 1977, kong. št., 161-93.

— Poetika slovenskega NOB pesništva 1941—1945. — [Zborn. II], 675.

Petrè, Fran: Specifični izraz ekspresionizma. — [Zborn. II], 687.

Pibernik, France: Med tradicijo in modernizmom. Pričevanja o sodobni poeziji. Lj., SM 1978. 325 str.

Pirjevec, Dušan: Vprašanje o poeziji. Vprašanje naroda. Maribor, Obzorja 1978. 140 str. (Znamenja. 56.)

Pogačnik, Jože: Parametri in paralele. Lj., Part. knjiga 1978. 182 str.

— Slovenski romantizam i Petrarca. — V: Petrarca i petrarkizam u slavenskim zemljama. Zagreb-Dubrovnik, Liber 1978, 425-43.

— Uvod v primerjalno literarnozgodovinsko razčlenbo slovenske književnosti 19. stoletja. — Dialogi 1978, 150-60.

Poniž, Denis: Zapis o slovenski prozi. — Problemi 1978, št. 5, 8—12.

Pretnar, Tone: Metrika prevoda. — SR 1978, 3—18.

— Slovenski verz. — V: Słowiańska metryka porównawcza I. Słownik rytmiczny i sposoby jego wykorzystania. Wrocław, Ossolineum 1978, 175-99.

Rajhman, Jože: Brižinski spomeniki v luči irske duhovnosti. — Znamenje 1978, 213-23.

Rode, Matej: Davne veze Bugara i Slovenaca. — Bugarska u izgradnji (Beograd) 1978, br. 1, 13.

Rojs, Jurij: Novejša slovenska proza v ruskih prevodih. — Sodobnost 1978, 324-32.

Rotar, Janez: Stankovićevo književno delo i Slovenci. — V: Delo Bore Stankovića u svome i današnjem vremenu. Beograd, Međunarodni slavistički centar SR Srbije 1978, 207-14.

Ryžova, Maja I.: Russkaja literatura v slovenskom žurnale »Ljubljanski zvon« (1881—1918). — V: Zarubežnye slavjane i russkaja kul'tura. Leningrad, Nauka 1978, 106-55.

Simoniti, Primož: Trubarjev izvod prvega dela Novega testamenta (1557—1558) ter druga slovenska in hrvaška protestantika v Vatikanski biblioteki. — Zbornik Narodne in univerzitetne knjižnice II, 1978, 35—77.

- Smolej, Viktor: Pesem o aretiranem županu. — JiS 1978/79, 24—26.
- »Ta hiša je moja...«. JiS 1978/79, 23-4. O ljudski pesmi.
- Stanonik, Marija: Himnične pesmi. Osebnost tovariša Tita v neznanem slovenskem NOB pesništvu. — NRazgl 1978, 300-1.
- Šircelj, Martina: Kratek oris razvoja slovenskega mladinskega slovstva. — Otrok in knjiga 1978, 9—14.
- Vidmar, Josip: Kritička razmišljanja. Izabrao Jože Javoršek. Prev. Branka Dimitrijević i Roksanda Njeguš. Pogovor napisao Boško Novaković. Beograd, Narodna knjiga 1978. 279 str. (Naši vidici — Savremeni slovenački esej i kritika.)
- Zadavec, Franc: O stilu ekspresionistične lirike. — JiS 1977/78, 1—16, 81-7, 121-7, 314-9.
- Prispevek k »anketi«. — Anthropos 1978, št. 3/4, 119-20.
- Odg. na anketo »Teoretska kultura v našem prostoru«. O slovenski literarni vedi.
- Simbolizem in slovenska literatura. — [Zborn. II], 968.
- Zagoričnik, Franci: Konkretnata poezija vo Slovenija. — Sovremenost (Skopje) 1978, 49—55.
- Zdovc, Pavel: Slovenski kulturnozgodovinski sprehodi po Dunaju. Književnost. — V: Dunaj in njegovi Slovenci. Dunaj & Celovec 1978, 77—117.
- Župančič, Oton: Oton Župančič o otroku in otroški književnosti. — Otrok in knjiga 1978, 5—8.
- ADAMIČ LOUIS
- Christian, Henry A.: Adamičevi prevodi in izbor jugoslovanskih zgodb. — Zbornik občine Grosuplje 1978, 215-30.
- Dolenc, Ivan: Louis Adamič in priseljenci. — SlovK 1978, 315-9.
- Krasna, Anna P.: Spomini na Louisa Adamiča. — SlovK 1978, 323-8.
- Petrič, Jerneja: Adamičevo prevajanje slovenskih umetnostnih del v angleščino. — SR 1978, 417-41.
- Louis Adamič kot literarni kritik. — NRazgl 1978, 584-5.
- ALEŠOVEC JAKOB
- Zorec, Črtomir: Pisatelj Jakob Alešovec, slovenski trpin (1842—1901). — Obzornik 1978, 781-6.
- AŠKERC ANTON
- Gregorič, Jože: Aškerčeva Anka in Finžgarjeva Golobova Francka. — Znamenje 1978, 163-6.
- Šrmpf, Franc: Indijski motivi in vplivi indijske filozofske misli v pesmih Antona Aškerca. — JiS 1978/79, 115-21.
- BAGÁRY JOŽEF
- Smej, Jože: Prekmurski pisatelj Jožef Bagáry in milenij madžarske države leta 1896. — ČZN 1978, 115-23.
- BAJEC DRAGO
- Bajec, Drago: Drevo sem. Izbor, ureditev in spremna beseda Marijan Breclj. Uvodna beseda Joža Vilfan. Koper, Lipa 1978. 76 str.
- BAKOŠ MIHAL
- Škafar, Ivan: Slovenski abecedar Mihala Bakoša iz leta 1786 in njegov ponatis (1793). — ČZN 1978, 222-37.
- BEVK FRANCE
- Glušič, Helga: France Bevk. Lj., MK 1978. 33 str. (Obrazi.)
- Ravbar, Miroslav: Ljudski pripovednik in ljudskoprosvetni delavec France Bevk. — V: Naša pota v kulturo svobodnega človeka. Lj., Delavska enotnost 1978, 128-39.
- Željeznov, Dušan: Z Bevkom ponovno v Zakojci. — JKol 1978, 212-8.
- BOŽIČ PETER
- Štuhec, Miran: Problemi človeka »izven« v prozi Petra Božiča. — Dialogi 1978, 456—77.
- CAJNKAR STANKO
- Dolenc, Jože: Ob Cajnkarjevi drami »Poptopljeni svet«. — Dokumenti SGM 1978, 103—16.
- Nadaljevanje iz prejšnjega letnika.
- CANKAR IVAN
- Bernik, France: Roman Ivana Cankarja v luči impresionistične in simbolične poetike. — SR 1977, kong. št., 135—59.
- Roman Ivana Cankarja v luči impresionistične in simbolistične poetike. — [Zborn. II], 71.

Bressan, Arnaldo: Hlapec Jernej in naš čas. Prev. C. Z. — Sodobnost 1978, 491—504.

— Hlapec Jernej in njegova pravica. Prev. J. Zlobec. — Sodobnost 1978, 1139—46.

Cankar, Ivan: Izbrana mladinska beseda. Izbor, spremna beseda in opombe France Bernik. Biografija in bibliografija Danijela Sedej. Lj., MK 1978. 196 str.

Dolgan, Milan: Predpovest in povest o Jernejevi pravici. — JiS 1978, 87—94.

Gregorič, Jože: Podoba duhovnika v Cankarjevih spisih — pripis. — Glasnik SDD 1978, 48.

K članku z enakim naslovom v prejšnjem letniku.

Kermauner, Taras: Cankarjeva Lepa Vida. — Dialogi 1978, 13—25, 117—28.

— Srečanje s tujcem. (Ob Slodnjakovem romanu Tujec). — Problemi 1978, št. 182/183, 42—9.

Kozak, Primož: Romantične duše. (Odlomek iz disertacije na temo Cankarjeve dramatičke). — Sodobnost 1978, 468—90.

Leitner, Andreas: Ivan Cankars Novelle »Der Knecht Jernej und sein Recht«. — Zeitschrift für slavische Philologie 1978, 393—9.

Lokar, Danilo: Cankarjeva »Ena sama novela«. (Odlomek). — Primorska srečanja 1978, št. 6, 30—4.

— Cankarju na rob. Poskus. Lj., DZS 1978. 137 str.

Martinović, Juraj: Kompozicijska funkcija simbolike u Cankarevom romanu »Na klancu«. — Književna istorija (Beograd) 1978, br. 38, 195—224.

Moravec, Dušan: Ivan Cankar. Lj., Part. knjiga 1978, 237 str. (Znameniti Slovenci.)

Širok, Albert: Kramljanje o Cankarju in Župančiču. — Obzornik 1978, 801—16.

Zadravec, Franc: Simbolizem v literaturi Ivana Cankarja. — SR 1977, kong. št. 195—216.

CERKVENIK ANGELO

Cerkvenik, Angelo: Izbrana mladinska beseda. Izbor, redakcija, spremna beseda in opombe Stanko Kotnik. Biografija in bibliografija Danijela Sedej. Lj., MK 1978. 236 str.

DESTOVNIK-KAJUH KAREL

Destovnik-Kajuh, Karel: Zbrano delo. Zbral, uredil, uvodno študijo in opombe napisal Emil Cesar. Izpopolnj. 3. izd. Lj., Borec 1978. 603 str.

Mitrović, Marija: Karel Destovnik-Kajuh. — Književnost i jezik (Beograd) 1978, 1—8.

DETELA LEV

Detela, Lev: O izkušnjah pisanja v dveh jezikih. V Celovcu se je s pisateljem Levom Detelo pogovarjal slavist in kritik Peter Kersche. Most 1978, št. 51/52, 300—13.

Vzporedno slovensko in italijansko besedilo.

ERJAVEC FRAN

Erjavec, Fran: Izbrana mladinska beseda. Izbor, spremna beseda in opombe Matjaž Kmecl. Biografija in bibliografija Danijela Sedej. Lj., MK 1978. 205 str.

FINŽGAR FRAN SALEŠKI

Gregorič, Jože: F. S. Finžgar v pismih. — Glasnik SDD 1978, 78—84.

Objavljena štiri pisma M. Opeki.

Šolinc, Vilko: Franc S. Finžgar o slovenski besedi. — Glasnik SDD 1978, 136—7.

Glej tudi pod Aškerc Anton!

GOVEKAR FRAN

Moravec, Dušan: Pisma Frana Govekarja. Prva knjiga. Lj., SAZU 1978. 255 str. (Korespondence pomembnih Slovencev.)

GRADNIK ALOJZ

Gradnik, Alojz: Spev svobode. — Mladika 1978, 75—6.

Prva objava. Z uvodom Gradnik in svoboda, 74.

GRAFENAUER NIKO

Inkret, Andrej: Stiska in odrešitev jezika. (Torzo). — Sodobnost 1978, 169—80.

Kermauner, Taras: Kaj je na sredi jezika? (Ob Grafenauerjevi mladinski pesniški zbirki: Kaj je na koncu sveta?). — Otrok in knjiga 1978, 15—26.

Srbohrv. prevod Sta je nasred jezika? (prev. Gojko Janjušević) v Detinjstvo (Novi Sad) 1978, 240—53.

GREGORIČ-STEPANČIČ MARICA

Marica Gregorič-Stepančič. Ob poimenovanju osnovne šole pri sv. Ani v Trstu. Trst, ZTT 1978. 45 str.

Vsebina: Milena Lavrenčič-Lapajne: Marica Gregorič-Stepančič; Minka Pahor: Bibliografija Marice Gregorič-Stepančič; Kratek pregled zgodovine šole pri Sv. Ani.

GSPAN ALFONZ

Petrè, Fran: V spomin Alfonza Gspana. — SR 1978, 109—112.

Slodnjak, Anton: Alfonz Gspan. — Zbornik za slavistiku (Novi Sad) 1978, 209—10.

JANČAR DRAGO

Jančar, Drago: Beseda ustvarjalcev. Vpraševal Miroslav Slana-Miros. — Knjiga 78, 315—22.

JANEŽIČ ANTON

Barbarič, Štefan: Anton Janežič in Slovenska matica, (Ob stopetdesetletnici rojstva). — Glasnik SM 1978, 49—51.

Bernik, France: Janežičev pogled na povest in novelo. — SR 1978, 193—7.

Slana, Miroslav — Miros: Jezikovni in uredniški temelji. — PD 1978, št. 7, 31.

Smolej, Viktor: Anton Janežič in ljudske knjižne družbe. — Znamenje 1978, 246—65.

JOVANOVIČ DUŠAN

Lokar, Slavka: Bibliografija Dušana Jovanoviča. — GL Drama 1978/79, št. 2, 10.

JURČIČ JOSIP

Jurčič, Josip: Jurčičeva kratka pripovedna proza. Izbral in uredil, spremno študijo in opombe napisal Gregor Kocijan. Lj., MK 1978. 141 str. (Kondor. 173.)

Kocijan, Gregor: Značilnosti Jurčičeve kratke pripovedne proze. — JiS 1977/78, 307—14.

Robnik, Pavla: Razmerje med Jurčičevo dolgo in kratko pripovedno prozo. — JiS 1977/78, 94—8.

KANČNIK GREGOR

Gregorič, Jože: Še ena Kančnikova pesem. — Zbornik občine Grosuplje 1978, 243—5.

KERSNIK JANKO

Zorec, Črtomir: Rod Kersnikov. — Obzornik 1978, 289—92, 377—80, 461—3, 542—4, 616—8, 690—2.

KETTE DRAGOTIN

Martinović, Juraj: Dragotin Kette. Prevedel Severin Šali. Lj., Part. knjiga 1978. 202 str. (Znameniti Slovenci.)

KOBLAR FRANCE

Slodnjak, Anton: Akademik dr. France Kobljar. (Govor ob odprtju spominske sebe.) — Loški razgledi 1978, 114—20.

KOCBEK EDVARD

Kocbek, Edvard: Dichtungen. Auswahl, Übertragung, Einleitung von William S. Heiliger. Hann. München, Chr. Gauke 1978. Str. 3—4: Zum Fall Kocbek. Ein Vorwort von Heinrich Böll.

Kovačič-Peršin, Peter: Razsežnosti in meje Kocbekovega predvojnega mišljenja. — 2000 1978, št. 9, 53—66, št. 10, 85—100.

KOPITAR JERNEJ

Pogačnik, Jože: Bartholomäus Kopitar. Leben und Werk. München, Trofenik 1978. 231 str. (Geschichte, Kultur und Geisteswelt der Slowenen. 15.)

KOSOVEL SREČKO

Bajlo, Ana Marija: Klavir u lirici Srečka Kosovela. — Sveučilište u Splitu. Filozofski fakultet — Zadar. Radovi. 17. Razdio filoloških znanosti 10. 1977/78, 285—95.

Fatur, Silvo: Zapiski o Kosovelu. — Primorska srečanja 1978, št. 12, 25—8.

Locher, Jan Peter: Zur Poetik des Srečko Kosovel. — V: Schweizerische Beiträge zum VIII. Internationalen Slavistenkongress in Zagreb und Ljubljana, September 1978. Bern, Lang 1978, 137—63.

KOVAČIČ LOJZE

Jocić-Ambrož, Darinka: Avtobiografska proza Lojzeta Kovačiča. — SR 1978, 177—92.

KOVIČ KAJETAN

Kovič, Kajetan: Beseda ustvarjalcev. — Knjiga 78, 52—60.

KRAIGHER LOJZ

Jančar, Drago: Ali se je kontrolor Škrobar res ustrelil? — Dialogi 1978, 26—8.

Kraiger, Lojz: Zbrano delo. Druga knjiga. Na fronti sestre Žive. Mladostna proza. Dodatek. Knjigo pripravil in opombe napisal Dušan Moravec. Lj., DZS 1978, 363 str. (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. 125.)

— Zbrano delo. Tretja knjiga. Kontrolor Škrobar. Uredil in opombe napisal Dušan Moravec. Lj., DZS 1978. 591 str. (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. 128.)

KRANJEC MIŠKO

Čacinovič, Rudi: Spomini iz let iskanj in zorenja. — Komunist 1978, št. 38, 22—3.

Frelih, Emil: Miško Kranjec 70-letnik. — Dialogi 1978, 577—80.

Grah, Drago: Publicistično delo Miška Kranjca. Murska Sobota, Pomurska založba; Lj., MK 1978. 98 str.

Janež, Stanko: Ob 70-letnici pisatelja Miška Kranjca. — Obzornik 1978, 777—81.

Kermauner, Taras: O razpadajočem življenju, o smrti. (Ob knjigi Miška Kranjca Strici so mi povedali.) — Sodobnost 1978, 1149—59.

Kranjec, Miško: Izbrana mladinska beseda. Izbor, spremna beseda in opombe Franc Zadavec. Biografija in bibliografija Danijela Sedej. Lj., MK 1978. 274 str.

Zadavec, Franc: Razgledi po Kranjčevem romanopisju. — V: Miško Kranjec: Kapitanovi. Roman. Murska Sobota, Pomurska založba; Lj., MK 1978, 387—484.

Vsebina: I. Kapitanovi. Nastanek in zgradba romana. II. Zenski liki v Kranjčevih predvojnih romanih.

— Razgledi po Kranjčevi noveli. — V: Miško Kranjec: Na valovih Mure. Izbor novel. Murska Sobota, Pomurska založba; Lj., MK 1978, 459—501.

— Miško Kranjec o svojem pisateljstvu in o sebi. — Prav tam, 503—30.

KVEDER ZOFKA

Bambič, Cirila: Spominska soba Zofke Kvedrove. — PD 1978, št. 10, 3.

Berkopec, Oton: K výroči Zofky Kvedrové. — Literární měsíčník (Praha) 1978, 119—20.

Jan, Vladka: Zofka Kvedrova in naš čas. — PD 1978, št. 12, 7.

Kajzer, Janez: Prva, ki si je upala misliti po svoje. Ob stoletnici rojstva pisateljice Zofke Kvedrove (1878—1926). — SlovK 1978, 135—8.

Kveder, Zofka: Vladka, Mitka, Mirica. Izbrala in uredila, pripravila za tisk in spremno besedo napisala Erna Muserjeva. Lj., MK 1978. 272 str.

Mihelič, Mira: »Njeno življenje«. Ob stoletnici rojstva pisateljice Zofke Kvedrove. — NRazgl 1978, 363.

Orožen, Božena: Zofka Kvedrova v Pragi. Ob 100-letnici rojstva. — Dialogi 1978, 220—32.

LEGIŠA LINO

Müller, Jakob: Podoba Lina Legiše. — JiS 1977/78, 142—4.

LEVSTIK FRAN

Krakar, Lojze: Fran Levstik. — V: Seminar za strane slaviste, 28., 1977, Zadar—Budva: Predavanja. Titograd 1978, 201—15.

Levstik, Fran: Zbrano delo. Deseta knjiga. Politični spisi III. Jezikoslovni spisi in odlomki. Avtobiografski zapisi in spisi. Uredil in z opombami opremil Anton Slodnjak. Lj., DZS 1978. 572 str. (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. 127.)

Paternu, Boris: Levstikov Martin Krpan med mitom in resničnostjo. — SR 1978, 234—52.

Pogačnik, Jože: Levstik in Vuk Karadžić. Iz knjige jugoslavistično primerjalnih razprav »Parametri in paralele«. — NRazgl 1978, 310—1.

Skušek-Močnik, Zoja: Krpanov teorem. — Problemi 1978, št. 1/4, 199—202.

Sledi na str. 102—16: R. M., Intervencija; J. V., Se ena pripomba; S. Z., Dva aspekta; M. D., Martin Krpan in problem ekvivalenčne menjave; R. M., Intervencija II.

Zorn, Aleksander: Iskanje slovenske umetne proze / Fran Levstik: Martin Krpan z Vrha. Lj., Part. knjiga 1978. 84 str.

LIŠKA JANKO

Zadavec, Franc: Janko Liška — sedemdesetletnik. — JiS 1978/79, 16—8.

LOGAR JANEZ

Kocijan, Gregor: Sedemdeset let Janeza Logarja. — JiS 1977/78, 141—2.

MAUSER KAREL

Jevnikar, Martin: Karl Mauser, slovenski katoliški pisatelj. — KolGMD 1978, 99—101.

MEDVED ANTON

Zorec, Črtomir: »To je bil najlepši slovenski fant«. Pozabljeni pesnik Anton Medved. — Obzornik 1978, 857—9, 915—8.

MENCINGER JANEZ

Zorec, Črtomir: Modrijan iz Bohinja (dr. Janez Mencinger, 1838—1912). — Obzornik 1978, 145—7, 218—21, 293—5, 374—6, 458—60, 545—7, 612—5, 693—5.

MEŠKO KSAVER

Smolej, Viktor: Meškove mladinske knjige. — SR 1978, 199—208.

MILČINSKI FRAN

Milčinski, Fran: Zbrani spisi. Lj., DZS 1978. 3 knj. Knj. 1 in 3 uredila Breda Slodnjak, knj. 2 Anton Slodnjak.

MRAK IVAN

Kermauner, Taras: Nedostopni Bog in dostopna čutnost. — 2000 1978, št. 11, 3—22.

MURN JOSIP

Snoj, Jože: Josip Murn. Lj., Part. knjiga 1978. 278 str. (Znameniti Slovenci.)

NOVY LILI

Flerè Djurdja: Lili Novy in zlata medalja Otona Župančiča. — NRazgl 1978, 142.

OCVIRK ANTON

Clemenz, Majda: Znanstveni in strokovni spisi Antona Ocvirka. — Primerjalna književnost 1978, 62—8.

PETAN ŽARKO

Petan, Žarko: Nepodobne parole. Aforizmi. Izabrao i pogovor napisao Milovan Vitezović. Prevela Miljenka Vitezović. Beograd, Narodna knjiga 1978. 75 str. (Naši vidici — Savremena slovenačka književnost.)

PIRJEVEC DUŠAN

Kos, Janko: Dušan Pirjevec (1921—1977). — SR 1978, 106—9.

Mitrović, Marija: Dušan Pirjevec. — Zbornik za slavistiku (Novi Sad) 1978, 212—4.

[Pirjevec, Nedeljka] N. P. s pomočjo L. Z. in B. B.: Bibliografija Dušana Pirjevca. — Prav tam, 214—22.

PONIŽ DENIS

Pibernik, France in Denis Poniž: Dopisovanje. — Problemi 1978, št. 182/183, 30—9.

PRAČEK-KRASNA ANA

Praček-Krasna, Ana: »Med dvema domovinama«. Govori dejavna slovenska izseljenka Ana Praček-Krasna, avtorica knjige, ki je izšla te dni pri založbi »Lipa« v Kopru. — NRazgl 1978, 88—9.

PREŠEREN FRANCE

Grimič, Vil' G.: Neiztrohnjeno srce Slovenije. Iz uvoda v ukrajinski izbor Prešernovih pesmi. — NRazgl 1978, 88—9.

Paternu, Boris: Vizija je postala stvarnost. — Komunist 1978, št. 6, 28.

Prešeren, France: Můj sen šel po hladině. Přeložil Viktor Kudělka. Praha, Odeon 1978. 111 str. (Světová četba. 490.)

Str. 7—28: V. Kudělka, Živý odkaz mrtvého básníka.

Pretnar, Tone: Metrične osnove verza Prešernovih Balad in romanc. — [Zborn. III], 61—88.

Senčar, Bogo: Nekaj misli o Prešernu kot pravniku. — Mladika 1978, 32—3.

Slodnjak, Anton: Prispevek k Prešernu. — Zbornik Narodne in univerzitetne knjižnice II, 1978, 78—90.

Žigon, Jože: Regesta Prešerniana. — Loški razgledi 1978, 121—9.

PREŽIHOV VORANC

Druškovič, Drago: O Prežihovem Vorancu — ljudskoprosvetnem delavcu. — V: Naša pota v kulturo svobodnega človeka. Lj., Delavska enotnost 1978, 153—60.

Messner, Mirko: Realistična poglobitev upodabljanja podeželskega življenja in njene meje. (Izvleček iz disertacije »Prelom v upodabljanju in ocenjevanju kmečkega in agrarnega vprašanja v delih Lovra Kuharja — Prežihovega Voranca, Dunaj 1976). — Mladje 1978, št. 30, 46—53.

PRIJATELJ IVAN

Dolinar, Darko: Poezija in literarna zgodovina v delu Ivana Prijatelja. — Primerjalna književnost 1978, 44—53.

REBULA ALOJZ

Detela, Lev: Kljubovalno vztrajanje v osveščevalnih vetrovih usode. Ob romanu Alojza Rebule »V Sibilinem vetru« in nekaterih drugih pojavih v novejši slovenski tržaški literaturi. — Most 1978, št. 51/52, 212—31.

Vzporedno slovensko in ital. besedilo.

Kermauner, Taras: O divjem in domačem golobu. Ob romanu »Divji golob« Alojza Rebule. — Most 1978, št. 51/52, 238—65.

Vzporedno slovensko in ital. besedilo.

SCHUSTER DRABOSNJAK ANDREJ

Zablatnik, Pavle: Koroški slovenski bukovnik Andrej Schuster Drabosnjak. — Die Brücke (Klagenfurt) 1978, 7/8, 150—3.

Nemški prevod Der Kärntnerslowenische Volkspöet Andreas Schuster Drabosnjak na str. 153—65, Viri in literatura str. 165.

SKET JAKOB

MarS: Jubilejno leto Miklove Zale. — KorK 1978, 109—17.

SKORNŠEK LJUBA

Šinkovec, Črtomir: Partizanske pesmi Ljube Skornšek. — Borec 1978, 399—403.

SNOJ JOŽE

Kermauner, Taras: Kretanje zvuka. — Detinjstvo (Novi Sad) 1978, 185—200.

STRITAR JOSIP

Stritar, Josip: Izbrana mladinska beseda. Izbor, spremna beseda in opombe Anton Slodnjak. Biografija in bibliografija Danijela Sedej. Lj., MK 1978. 276 str.

SUHODOLČAN LEOPOLD

Filipič, France: Skica portreta omladinske literature Leopolda Suhodolčana. — Detinjstvo (Novi Sad) 1978, 159—61.

SUŠNIK FRANCE

Suhodolčan, Marija: Bibliografija dr. Fr. Sušnika. — V: France Sušnik: Opomnje. Ravne na Koroškem, Kulturna skupnost s Študijsko knjižnico 1978, (111—38).

SVETINA TONE

Glušič, Helga: Akcija, usoda in ideja v Svetinovi Ukani. — V: Tone Svetina, Ukana IV. Lj., MK 1978, 633—46.

ŠALAMUN TOMAŽ

Poniž, Denis: Esej o poeziji Tomaža Šalamuna. — Dialogi 1978, 364—9.

ŠNUDERL MAKSO

Meško-Obreht, Darinka: Proza in dramatika Maksa Šnuderla. — Dialogi 1978, 725—37.

ŠPICAR JAKA

Vospernik, Reginald: Jaka Špicar — pozabljen koroški sin? — Die Brücke (Klagenfurt) 1978, 7/8, 166—9.

Nemški prevod Jaka Špicar — ein vergessener Sohn Kärntens? na str. 170—80.

ŠVAJNCER JANEZ

Švajncer, Janez: Beseda ustvarjalcev. Pogovor in posnetek: Miroslav Slana-Miros. — Knjiga 78, 260—5.

TRDINA JANEZ

Zorec, Črtomir: Pisatelj Janez Trdina. »Gorenjski Dolenjec«. — Obzornik 1978, 859—63, 918—21.

TRUBAR PRIMOŽ

Humar, Jožko: Kako se je Trubar vdrugič izognil zaporu (1562—1563). — Obzornik 1978, 212—8.

— Trubar je delal in pisal do smrti. — Obzornik 1978, 921—4.

Premru, Lado: Primož Trubar. (Ob 470-letnici rojstva). — JKol 1978, 236—42.

Reuven, Yaron: Ein Truber-Fund in Jerusalem. — Biblos (Wien) 1978, 205—20.

TRUHLAR VLADIMIR

Bratina, Lojze: Vladimir Truhlar. — Mohorjev koledar 1978, 130—2.

Simčič, Oskar: Vladimir Truhlar — pesnik in teolog. — KolGMD 1978, 128—9.

VALJAVEC MATIJA

Zorec, Črtomir: Matija Valjavec-Kračmanov, pesnik iz deželice pod Storžičem. — Obzornik 1978, 43—5, 142—4. Nadaljevanje iz prejšnjega letnika.

VODNIK ANTON

Schroeder, Hildegard: Anklänge auf Rilkes Spuren in Anton Vodniks Lyrik. — V: Schweizerische Beiträge zum VIII. Internationalen Slavistenkongress in Zagreb und Ljubljana, September 1978. Bern, Lang 1978, 225—9.

Glej tudi pod Župančič Oton!

VODNIK VALENTIN

Stanonik, Janez: Vodnikova Ilirija oživljena: prvi slovenski verz, tiskan v ZDA. — SlovK 1978, 118—21.

VOGEL HERMAN

Poniž, Denis: Poezija in njena osojna stran. (Misli ob pesmih Hermana Vogla.) — Problemi 1978, št. 182/183, 75—6.

VODUŠEK BOŽO

Kovič, Kajetan: Božo Vodušek. In memoriam. — NRazgl 1978, 443.

VOŠNJAK JOSIP

Pogačnik, Jože: Pozabljene vrednosti v dramatik J. Vošnjaka. — Dialogi 1978, 443—9.

ZIHERL BORIS

Čehovin, Stane: Marksistična literarna kritika Borisa Zihlerja pred NOB. — Primorska srečanja 1978, št. 8, 3—8.

ZLOBEC CIRIL

Kos, Janko: Pjesništvo Cirila Zlobeca. — Forum (Zagreb) 1978, br. 3, 369—74.

ZORMAN IVAN

Bajec, Jože: Bibliografija del Ivana Zormanana. — SlovK 1978, 344—51.

— Ivan Zorman — pesnik in glasbenik ameriških Slovencev. Ob dvajsetletnici smrti. — SlovK 1978, 337—43.

ZORZUT LUDVIK

Brajša, Stojan: In memoriam Ludvik Zorzut. — KolGMD 1978, 97—9.

Kragelj, Jožko: Ludvik Zorzut. — Mohorjev koledar 1978, 132—3.

ŽUPANČIČ OTON

Adamič, France: Oton Župančič med nami. Spomini ob stoletnici njegovega rojstva. — Zbornik občine Grosuplje 10, 1978, 205—13.

- Beličič, Vinko: Oton Župančič. Ob stoletnici rojstva. — KolGMD 1978, 51—5.
- Benhart, František: Češki Župančič po petnajstih letih. — Sodobnost 1978, 80—8.
- Berkopec, Oton: Češki Župančič po petnajstih letih. (Odgovor češkemu prijatelju naše književnosti.) — Sodobnost 1978, 1237—40.
- Oton Župančič. (Ke stému výroči narození slovinského básníka.) — Literární měsíčník (Praha) 1978, 116—7.
- Buttolo, Franca: Župančičev pesniški jezik in zgodnji ekspresionizem Antona Vodnika. — Sodobnost 1978, 808—12.
- Cesar, Emil: Vedno živo izročilo. — PD 1978, št. 1, 1.
- Dular, Jože: Župančič in Bela Krajina. Ob stoletnici pesnikovega rojstva. — SloVK 1978, 126—30.
- Frelj, Emil: Oton Župančič v zatišju hajk. — Dialogi 1978, 88—91.
- Gazdík, Jozef: Krčmeryjevo »pesniško prijateljstvo« z Otonom Župančičem. — SR 1978, 39—44.
- Giesemann, Gerhard: Parallele Verfahren in der Lyrik von Richard Dehmel und Oton Župančič. — V: Slavistische Studien zum VIII. Internationalen Slavistenkongress in Zagreb 1978. Köln, Böhlau 1978, 99—112.
- Glazer, Alenka: Iz Župančičeve zgodnje lirike. — Dialogi 1978, 66—71.
- Oton Župančič: ein Kinderlyriker. — Le livre slovène 1978, 62—5.
- Portret Otona Župančiča. — Detinjstvo (Novi Sad) 1978, 211—39.
Vsebuje: Alenka Glazer, Oton Župančič — dečki pesnik; izbor Župančičevih otroških pesmi z vzporedn. sbh. prevodi; Oton Župančič, O umetniku, detetu i književnosti za decu.
- Golar, Manko: Spomini na Otona Župančiča. (Po pripovedovanju Cvetka Golarja.) — Dialogi 1978, 85—8.
- Grafenauer, Niko: Mož na hribu. — GL Drama 1977/78, št. 5, (3—4).
- Hafner, Gema: Odmevnost umetniške besede Otona Župančiča. — Dialogi 1978, 107—11.
- Janež, Stanko: Oton Župančič, pesnik, ki je vedel za svoj dolg. (23. 1. 1978 — 11. 6. 1949). — Borec 1978, 3—12.
- Jevnikar, Martin: Prispevek Martina Benčina za Cronijevo knjigo o Župančiču. — JiS 1978/79, 20—3, 55—8, 121—4, 172—5.
- Kermauner, Taras: Hermenevtična razlaga Župančičevega Cicibana. — Dialogi 1978, 91—107, 160—77, 240—56.
- Hermenevtično čitanje Župančičevog Cicibana. Sa slovenačkog Juraj Martinović. — Život (Sarajevo) 1978, br. 7/8, 3—75.
- Kersche, Peter: Oton Župančič v nemških prevodih. Bibliografija. — SR 1978, 96—106, 229—31.
- Kos, Janko: Oton Župančič in problem klasike. — Sodobnost 1978, 112—20.
- Oton Župančič v luči primerjalne književnosti. — Sodobnost 1978, 813—20.
- Kovič, Kajetan: Župančičeva pesem za (mojo) današnje rabo. — Sodobnost 1978, 121—7.
- Krakar, Lojze: Oton Župančič. U povodu stogodišnjice rođenja. — Zadarska revija 1978, 129—35.
- Kreft, Bratko: Fragmentarne glose. — Sodobnost 1978, 25—35.
- Mahnič, Joža: Letošnji veliki jubilar — Oton Župančič. — Mohorjev koledar 1978, 83—7.
- Župančič in Bela Krajina. — JiS 1978/79, 1—4.
- Župančič in knjiga. (Ob stoletnici pesnikovega rojstva.) — Knjižnica 1978, 1—5.
- Župančič kot organizator in teoretik prevajanja. — Glasnik SM 1978, 40—4.
- Martinović, Juraj: Ekspresionistična dimenzija Župančičeve poezije. Prev. Nikolaj Jež. — Sodobnost 1978, 57—71.
- Mitrović, Marija: Župančičeva Duma v kontekstu jugoslovsanske rodoljubne lirike. Prev. Jaša Zlobec. — Sodobnost 1978, 71—9.
- Moravec, Dušan: Dramaturško delo Otona Župančiča. S simpozija, posvečenega pesnikovemu delu in življenju ob stoletnici rojstva. — NRazgl 1978, 414—5.
- Mušič, Janez: Pesnik Dume in Bele Krajine. — Rodna gruda 1978, 18.
- Oton Župančič v gledališču. — Dokumenti SGM 1978, 2—65.

Vsebina: Matej Bor, Uvodna beseda; Božidar Borko, Se zapis o Župančiču; Bruno Hartman, Oton Župančič na mariborskem odru; Slavko Jan, Smisel in etičnost Župančičevega dela v gledališču; Ivan Jerman, Nekaj spominov na Otona Župančiča; Peter Malec, Srečanja z Otonom Župančičem; Janko Moder, Skrivnost poetičnosti, Nekaj pogledov v Župančičev prevod Shakespeareovega Viharja; Dušan Moravec, Župančič in gledališče; Smiljan Samec, Spomin na Župančiča iz Opere; Danilo Svara, Župančičeva poezija in moja glasba; Fran Žižek, Župančičeva igra »Noč na verne duše« — prva domača TV drama.

Paternu, Boris: Župančič in povojna slovenska poezija. — *Sodobnost* 1978, 801—8.

Pesnik, glej — recenzenti, ideologi, literarni zgodovinarji. Izbral M. D. — *Sodobnost* 1978, 136—48.

Iz recenzij o Župančiču.

Pešut, Peter S.: Slojevi zvuka i ritma u nekim Župančičevim pesmama za decu. — *Književnost i jezik* (Beograd) 1978, 9—15.

Pogačnik, Jože: Tema pesništva in Župančičev književni nazor. (Določitev pojma, razsežnosti in posledic). — *Sodobnost* 1978, 784—97.

Poniž, Denis: Spoštovani tovariš urednik! — *Sodobnost* 1978, 133—5.

Potrč, Ivan: Pesniški biser Otona Župančiča. — *Obzornik* 1978, 1—2.

Rudolf, Branko: Ob mozaiku problemov okrog Župančiča. — *Dialogi* 1978, 71—84.

Rupel, Dimitrij: Oton Župančič. Lj., Delavska enotnost 1978. 48 str. (Umetnost in kultura. 109.)

— Oton Župančič 1878—1978. — *Sodobnost* 1978, 89—111.

— Problem domoljubja pri Otonu Župančiču. — *Sodobnost* 1978, 820—8.

Vidmar, Josip: Iz spominov na Otona Župančiča. — *Sodobnost* 1978, 18—25.

— La patrie. Extrait du livre de Josip Vidmar sur Oton Župančič. — *Le livre slovene* 1978, 27—43.

— Oton Župančič. Lj., Part. knjiga 1978. 196 str. (Znameniti Slovenci.)

— Oton Župančič. Ob stoletnici njegovega rojstva. — *PKol* 1978, 69—71.

— Pesnikovo domovinsko čustvo. Odloemek iz monografije. — *NRazgl* 1978, 10—2.

— Župančič in Kominform. — *Mladika* 1978, 34.

Ponatis odlomka iz Vidmarjevega članka v *Sodobnosti* 1978, 18—25.

Vodeb, Rafko: Župančičeva pisma Salviniju. — *Znamenje* 1978, 318—23.

Objavljenih šest pisem.

Zadravec, Franc: Iskalec človeka, narodni jasnovidec, genij besede. — *Sodobnost* 1978, 49—52.

— Oton Župančič in impresionizem ter simbolizem. — *SR* 1978, 321—63.

— Svoboda kot princip Župančičeve lirike. — [Zborn. III], 89—120.

— Veš, poet, svoj dolg. Ob stoletnici Otona Župančiča. — *NRazgl* 1978, 1—2.

Zlobec, Ciril: Sprašujem se. — *Sodobnost* 1978, 128—33.

— Tudi k intimnemu Župančiču. — *Sodobnost* 1978, 797—801.

Župančič, Beno: Oton Joupantchitch par Beno Zupancic et Marc Alyn. Essai, choix de textes, bibliographie, documents. Textes traduits du slovène par Viktor Jesenik, adaptation françaises par Marc Alyn. Paris, Formes et langages 1978. 77 str. (Poètes actuels. 15.)

Župančič, Oton: Čez plan. Faksimile po rokopisih v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani in v pesnikovi zapuščini ter po izdaji 1904. Uredil Joža Mahnič. Spremno besedo sta prispevala Josip Vidmar in Joža Mahnič. V Lj., MK 1978. 2 kosa v mapi. (Monumenta litterarum Slovenicarum. 15.)

— Izbrana mladinska beseda. Izbor, spremna beseda, opombe, biografija in bibliografija Alenka Glazer. Lj., MK 1978. 198 str.

— Lirika. Prevod so slovenskoga. Sostavlenie, vstopitel'naja stat'ja i primečanja Aleksandra Romanenko. Moskva, Hudožestvennaja literatura 1978. 157 str.

— Med ostrnicami. Uredil in spremno besedo napisal Joža Mahnič. V Lj., Slovenska matica 1978. 127 str. (Vezana beseda. 25.)

— Pesmi za Berto. Pesmi in slike je zbral in uredil ter napisal spremno besedo Joža Mahnič. V Lj., Cankarjeva založba 1978. 151 str. (Bela krizantema.)

— Zbrano delo. Sedma knjiga. Leposlovna proza. Članki o upodabljalni umetnosti. Slovstvene ocene. Članki in govori. Neobjavljeni spisi. Urednika Josip Vidmar in Joža Mahnič. Besedilo pripravil in opombe napisal Joža Mahnič. Lj., DZS 1978. 425 str. (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. 126.)

Glej tudi pod Cankar Ivan in Novy Lili!

ANTOLOGIJE

Gspan, Alfonz: Cvetnik slovenskega umetnega pesništva do srede XIX. stoletja. I. knjiga. Pregledal in dopolnil Anton Slodnjak. Lj., Slovenska matica 1978. 423 str.

Mavrična krila. Izbor slovenskih znanstvenofantastičnih zgodb. Zgodbe so napisali Boris Grabnar [itd.]. Uvodna beseda Drago Bajt. Lj., Tehniška založba Slovenije 1978. 273. str.

Str. 7—22: Drago Bajt, Povojna slovenska znanstvenofantastična proza; str. 83—103: Boris Grabnar, Utopije in antiutopije v slovenski literaturi 19. stoletja.

Mlada Breda. Izbor ljudskih pesmi. Izbral in uredil ter opombe napisal Boris Merhar. Lj., MK 1978. 255 str. (Kondor. 177.)

METODIKA

Bizjak, Andreja: Živalska pripoved Svetlane Makarovič v osnovnošolskem razrednem pouku. Odmevnost in razvojna ustreznost živalske pripovedi Svetlane Makarovič. — JiS 1978/79, 108—14.

Cedilnik, Danica: Delo z vadnico Naš jezik 7. — PD 1978, št. 15, 7.

Gabrijelčič, Marija: Vpliv učiteljevega pričakovanja in nekaterih drugih subjektivnih dejavnikov na ocenjevanje spisne naloge. — JiS 1977/78, 127—35, 320—6.

Golob, Berta: Jezikovni interesni krožek. — JiS 1977/78, 329.

— Na rob šolskim glasilom. — JiS 1978/79, 64 — št. 2, ov. III.

— Od bližnjega k daljnemu. — JiS 1977/78, 337.

— Pisno sporočanje. — JiS 1978/79, 54—5.

Gregorač, Vera: Slovenski jezik. Berilo z analizo, literarno zgodovino in teorijo. 2. snopič. Književna obdobja z berilom od romantike do moderne. Lj., DDU Univerzum 1978. 118 str.

— Slovenščina IV (književnost z berilom) za četrti razred ekonomske srednje šole za odrasle. Lj., DDU Univerzum 1978. 273 str.

Ivašič, Marta: La politica linguistica nella scuola della Slavia Italiana. — V: Benečanski kulturni dnevi, 1978, Špeter: La politica linguistica nella Slavia Italiana. Špeter 1978, 19—35.

Kmecl, Matjaž: O šolskem listu Trate in o odličnem delu v šoli. — JiS 1977/78, 356 — št. 7/8, ov. III.

Kolar, Marija: Smiselno branje umetnostnega jezika v osnovni šoli. — JiS 1978/79, 92—101.

Kotnik, Stanko: Slovnici pouk ob literarnem besedilu. — JiS 1978/79, 79—92.

Lipnik, Jože: Kako preiti od interpretacijskega branja proznega besedila k interpretaciji. — JiS 1977/78, 329—34.

Orožen, Božena: Vaje v rabi slovenskega pravopisa. — JiS 1977/78, 328—9.

Petricig, Paolo: Nekaj zapiskov o slovenskem pouku v Videmski pokrajini. — 2000 1978, št. 10, 101—103.

Rant, Breda: Književno umetniško besedilo v učiteljevi pripravi na pouk. — JiS 1978/79, 7—13.

— Zapis ob monografiji France Prešeren in njegovo pesniško delo. — JiS 1977/78, 102—103.

Remic-Jager, Vera: Literarna vzgoja v šoli. — JiS 1977/78, 334—7.

Smolej, Viktor: V povirju treh rek. — JiS 1977/78, 107—10, 145—51, 339—45.

Šmajš, Vinko: Medmet kot komunikacija z mladinsko književnostjo. — JiS 1977/78, 337—9.

Švigelj, Soča: Kosmačeva Balada o trobenti in oblaku. — JiS 1977/78, 104—6.

Žagar, France: Naš jezik 8. Jezikovna vadnica za 8. razred osnovne šole. Maribor, Obzorja 1978. 110 str.

— Poučevanje sporočanja. — JiS 1978/79, 39—42.

M. Kranjec s sodelovanjem
A. Logar-Pleško in
A. Sollner-Perdič

Bibliografija prekmurskih tiskov 1715—1919

Pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, Biblioteka 6, je izšla konec leta 1978 bibliografija prekmurskih tiskov od 1715 do 1919. Avtor je Ivan Škafar, marljivi zbiratelj prekmurskih tiskov in raziskovalec prekmurske zgodovine.

Bibliografijo je za tisk priredil dolgoletni raziskovalec prekmuriane Vilko Novak, ki je napisal obsežnejši uvod o značaju in pomenu prekmurskega slovstva. Vedno smo veseli, kadar izide kakšna bibliografija, ki je tako temeljnega pomena za nadaljnje raziskovalno delo, kot je prav pričujoča prekmurskega tiska. To je prva obsežnejša in pomembnejša bibliografija prekmurskih tiskov med doslej izšlimi samostojnimi ali drugimi bibliografijami (F. Simonič, J. Melich, A. Míkola, J. Šlebinger, V. Novak, I. Zelko, Š. Bulovec, N. Brumen). O prekmurskih tiskih so razpravljali v knjigah J. Flisar in A. Luthar, V. Novak, F. Šebjanič, M. Rupel, I. Andoljšek, M. Kokolj in B. Horvat, J. Smej idr., v člankih pa A. Trstenjak, F. Ramovš, O. Asbóth, V. Novak, I. Škafar, F. Šebjanič, M. Kokolj, A. Vratuša, I. Andoljšek, A. Slodnjak, F. Zadravec, Š. Barbarič, M. Orožen, N. Brumen idr.

Vilko Novak govori v uvodu o splošno kulturnem pomenu prekmurske knjige kot »edine duhovne vsebine, ki je oblikovala narodno zavest prekmurskega ljudstva, ki je oblikovala besedni zaklad z vso široko vsebino stvarnega in duhovnega značaja, dvigala izobrazbeni nivo in zadovoljevala estetske potrebe Prekmurcev. Razvijala je lepotni čut in ustrezen jezik, v katerem je bilo ustvarjeno toliko pesniških vrednot in prevodov tudi cerkvenih in posvetnih pesmi«.

Škafarjevo gradivo je dopolnil in uredil Vilko Novak, ki je sestavil tudi avtorsko kazalo, kazalo naslovov, kazalo krajev izida in tiska, založnikov in tiskarn ter hranilišč. Na koncu edicije je dodan Škafarjev seznam prekmurskih rokopisnih pesmaric s hranilišči.

Treba je poudariti, da je bibliografija zajela »prekmurske« tiske, torej tiske v prek-

murskem dialektu, ne pa prekmuriane v širšem smislu (ne beleži vseh tiskov, ki so izšli v Prekmurju v tem obdobju, ne knjig, ki so jih napisali Prekmurci v drugih jezikih).

Bibliografija je v osnovi urejena kronološko. Tiski imajo ohranjen natančen prepis naslovnega lista. Ta popis je narejen pri večini tiskov, razen pri tistih, ki niso dosegljivi, a so znani iz literature in so seveda dodani, tako da je bibliografija res obsežna in manjkajo le nekateri prekmurski tiski predvsem iz Amerike, kot omenja Vilko Novak v uvodu.

Bibliografska enota ima obsežnejšo anotacijo. Govori o vsebini tiska, daje pojasnila ali dopolnila o avtorju, prevajalcu, prireditelju, naslovu. Opozarja na predgovor, posebnost črkopisa in jezika in druge zanimivosti. Anotacija opozarja na ponatise pri prvi omembi dela, pri ponatisu pa navaja bibliografsko številko prve izdaje. Tudi pri koledarjih in časopisju navaja čas izhajanja in bibliografske številke vseh letnikov, zajetih v bibliografiji. Na koncu opisa je navedeno še hranilišče tiska in ponekod tudi literatura o delu, v nekaterih primerih s kritično oceno objavljene literature. Bibliografija z anotacijo in bibliografskimi opombami bo raziskovalcem mnogo povedala o posamezni ediciji.

Bibliografija obsega 334 enot. Zajela je časopisje, koledarje in knjige. Tiskarski skrat je ponagajal in izpustil leto izdanih tiskov 1853 pred bibliografsko enoto 72, leto 1871 pred 115, leto 1872 pred 127, leto 1899 pred 209; leto 1885 pa je odveč pred 161 in leto 1898 pred bibliografsko enoto 200.

V okviru leta so razvrščeni tiski (se zdi) po abecednem redu avtorjev knjig, odnosno naslovov. Ponekod je avtor izpisan pred bibliografsko enoto (glej 60, 91, 139, 146), medtem ko pri večini ne. Zdi se, da je časopisje navedeno v okviru leta na prvem mestu, vendar ni doslednosti: npr. Prijátel je na prvem mestu v okviru leta 1875, 1877, 1878 in 1879, v 1876 pa ne. Pri Prijátelu in Muraszombat és Vidéke pri prvem opisu v opombi niso zapisane bibliografske številke naslednjih letnikov, ravno tako tudi pri poznejših letnikih ne kaže-

jo opombe na bibliografsko številko prvega zapisa. Muraszombat és Vidéke ni naveden na začetku leta 1885, sicer pa je v ostalih letih izhajanja na začetku. Ta predpis za časopisje pa spet ne velja za Nevtepeno poprijéta Devica Marija..., pobožsen list, poznejši Marijin list. V letu 1904 je očitna abecedna razvrstitev tiskov, v 1905 pa abecedni sistem spet odpove itd. Marijin list ni zabeležen na začetku leta 1906, 1910, 1911, 1913, 1914, 1915, 1916, 1919, toda v 1907, 1908, 1909, 1912, 1917, 1918 je. Novine nastopajo med tiski, vendar ne po abecedi, ne na začetku leta. Prav tako so razvrščeni koledarji, včasih po abecedi, včasih ne. Nekatera leta prinašajo tiske v abecednem redu in so zato pregledna. Da bi bila po bibliografija absolutno kronološko urejena, ni verjetno.

V okviru leta 1904 manjka knjižica Paduánszki szvéti Anton... Soboška knjižnica PŠK jo hrani. Škafar jo citira sicer med tiski 1898, vendar se glasi naslovna stran: Paduánszki szvéti Anton ino krüh szziromákov. Návo vrásztvo za nevíl zstvlénya. Z dopüscsenyom »Szvétoqa Stevana Društva na sztári szlovenszki jezik obrnyeno. Szent-Gotthárd. Vö dáva Wellisch Béla. 1904., medtem ko se glasi ovojni naslov: Paduánszki szvéti Anton ino krüh szziromákov. Szent Antal kenyere. Páduai Antal, könyörögj érettünk. Szent-Gotthárd. Vö dáva Wellisch Béla 1898. Očitno sta to dve izdaji knjižice, pri izdaji iz 1904 je Wellisch najbrž porabil ovoj iz l. 1898. Knjižnica ima 32 strani.

Kolikor so verodostojni zapisi v madžarskem seznamu prevzetih knjig iz Prekmurskega muzejskega društva leta 1941, bi omenila še tri knjižice, ki se žal niso ohranile pri nas: Razlaganje velikega katekizma, Sopron 1836, Molitvi na sztari szlovenszki jezik obrnyene, Lendava 1884 in Rimskokatoličanski mali katekizmus, Buda-pešt 1911.

Dober pajdása kalendárium... na 1902 leto bi moral stati v letu 1901, ker je bil takrat natisnjen (letnica na hrbtni strani naslovnega lista), saj so očitno koledarji zabeleženi v letih izhajanja, ne pa v letih, za katera so bili izdani (primerjaj 1917, ko sta bila natisnjena dva Dobra pajdása kalendáriuma za 1917 in na 1918 in sta ju avtorja razvrstila v leto 1917).

Pri Novinah 330 v letu 1919 je treba dodati na str. 91: od št. 28 — 27. jul. 1919 Rdéce Novine, Alsólendva (glej N. Brumen, Pregled naprednih tiskov. — Ob na-

prednem tisku... M. Sobota 1962, str. 101 — 121 s sliko št. 28 Rdéčih Novin, str. 106). NUK hrani tudi to številko Novin. Podnaslov: Političen, družbeni i pismeni list za stároslovence. Od št. 23 — 22. jun. 1919 Vreditelstvo s izdajátelstvo: Politične komisárije tiskárna propaganda. Od št. 26 — 13. jul. 1919 Vreditelstvo s izdajitelstvo: V čejná komissárije tiskárna propaganda. Od št. 23 do 29 je Novine tiskala tiskarna E. Balkányija v Dolnji Lendavi.

Pri 231 bi opozorila, da je mesečnik Nevtepeno poprijéta, kasnejši Marijin list izšel tudi med okupacijo v enem zvezku z naslovom: P. Ernest: Premišlavanya od bl. D. Marije. Marijin list 1941. maj 8. — 1943. jun. 8. Dobi se pri Društvu sv. Števana... 97 str. 8° (glej N. Brumen, Prekmuriana 1941—1945. — Knjižnica, 1968, 1/4, str. 86 — 94).

Pri 111 je treba dodati, da so Növe knige cstenyá izšle v zbirki (Vesznicskosólszke knige cstenyá; 2). Tudi pri 128 je izšla knjiga v zbirki (Népiskolai olvasókönyv; 4).

Magyar-vend szótár pri 328 nima razrešnega avtorja s šifro K-R., čeravno je V. Novak že leta 1935 objavil polno ime avtorja Kardoš Aleks (Bibliografija o Slovenski krajini. — Slovenska krajina, Beltinci 1935 str. 125).

Original tiska pod 31 Növi abecedár hrani NUK (sign. 19536 V 3-f) poleg Budimpešte in Prage. Nekaj tiskov še hrani soboška knjižnica, kar pa ni navedeno; pri 90 je treba dodati ima PŠK (R 166), pri 95 (R 166), pri 166 (R 261), pri 229 (R 155), pri 255 (R 102), pri 297 (R 180), pri 284 (R 90). Med hranilišči je treba omeniti tudi ptujsko knjižnico, ki ima osem prekmurskih tiskov iz te dobe (Glej Trideset let študijske knjižnice v Ptujju, Ptuj 1978, str. 46), po en tisk pa goriška, kranjska in celjska knjižnica.

Iz kazala hranilišč se vidi, da imajo naše knjižnice skrbno zbrane prekmurske tiske, predvsem soboška Pokrajinska in študijska knjižnica, Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani in Univerzitetna knjižnica v Mariboru. Mnogo prekmurskih tiskov hrani sam avtor Ivan Škafar v Radljah, kompletne Novine, razen nekaj številčk iz 1919 pa ima Dekanijska knjižnica v Murski Soboti poleg ostalih zbranih prekmurskih tiskov in rokopisnih pesmaric. Od knjižnic v tujini hrani največ prekmuriane Országos Széchenyi könyvtár, Budapest.

Na rob še tole: za pomembnejše tiske, npr. pod 1, 2, 3, 6, 7, 13, 31 itd. hrani soboška knjižnica fotokopije, kar pa ni pomembno za objavo v bibliografiji. Važna so hranilišča originalov.

Pri zbiranju gradiva in sestavi bibliografije je bilo opravljeno veliko delo. Avtorjema

pa mora biti v zadoščenje, da bodo po bibliografiji segali znanstveniki in drugi, ki se zanimajo za bogato narodnostno dediščino naše slovenske prekmurske pokrajine.

Niki Brumen
Pokrajinska in študijska knjižnica
v Murški Soboti

Zapiski

Nekaj o osebnih zaimkih

V prispevku Slovníční pouk ob literárnem besedilu (JiS 1978/79, 79—85) se je avtor, naš znani metodik Stanko Kotnik, dotaknil mestoma tudi strokovnega pojmovanja osebnih zaimkov, kakor so zajeti v učni načrt osnovne šole, in je to povezal še z enim stavkom iz novega učbenika za 7. razred osnovne šole.

1. Najprej (str. 82) učnemu načrtu zamerja, ker predvideva le spreganje glagolskih časovnih oblik, iz česar pa da je »povsem (...) izločena nujnost postopnega analitičnega pridobivanja posameznih kategorij, se pravi pojma osebe in števila (zaporedje lahko tudi obrnemo, ker je včasih primernejše), zatem pa še časa«. Na koncu še vzklík: »To pa so bistvena slovníčna jezikovna spoznanja!«

V spreganju, kakor ga laično razumemo, je vse to implicirano (torej nujno prisotno): spreganje je namreč pregibanje enih glagolskih oblik (namreč za čase in naklone) v osebi in številu. Mišljeno je torej tako: Učenci v besedilu najdejo različne oblike istega glagola (ali ne prevelikega števila glagolov) in jih izpišejo na tablo v stolpec (stolpce), nato pa jim na desni pripisujejo besede, ki se z njimi družijo (ali so z njimi družljive). Npr.:

- I. stopnja: *dela sneži*
delaš
delam
- II. stopnja: *dela: oče sneži: — — —*
delaš: ti
delam: jaz

Nato enote stolpca lahko uredimo po načelu bližnjosti, da dobimo zaporedje de-

lam (sam sebi sem najbližji), *delaš, dela/sneži*. Besede, ki smo jih glagolskim oblikam pripisali na desni, prestavimo na levo: *jaz delam, ti delaš, oče dela, — — — sneži*.

Število je seveda druge vrste pregibanje kot spreganje (t. i. mocija) in je težje kot spreganje po osebi:

<i>delam</i>	<i>delaš</i>	<i>dela</i>
<i>delava</i>	<i>delata</i>	<i>delata</i>
<i>delamo</i>	<i>delate</i>	<i>delajo</i>

Čas se da izpeljati z dodajanjem časovnih prislovov in prislovnih zvez, npr. *včera (lani) in jutri (drugo leto)*, ni nujno, če obravnava časov še ni predvidena. Prislovi za časovne pojme, ki se ujemajo s trenutkom govorjenja (npr. *sedaj, danes, letos*), so manj primerni za to, da bi učence napeljali na sedanjik (prim. zveze *Danes sem bil... Danes sem... Danes bom...*), čeprav nam pri njih res pride na misel, verjetno, sedanjik.

Učni načrt torej tu ničesar nujno ne izloča. Verjetno tudi nikoli ne bo tako podroben, da bi predvidel vse operacije pri obravnavi kake teme. Ob dani temi potrebne (in nujne) operacije lahko prikaže le učbenik; in v tem se z avtorjem strinjam, da je potreben, in sicer veliko bolj, kot kak delovni zvezek. Kazalo bi ga torej razpisati, in če bo nastal dober, bo lahko vplival tudi na učni načrt.

2. Na str. 83 beremo, »da moramo v primerem trenutku pojem 3. osebe razširiti: ta se ne omejuje na ljudi, temveč zajema vse, kar poimenujemo s samostalniki«. Tu je implicirano več strokovnih neustreznosti.

Tako ni res, da bi se 1. in 2. os. nanašali le na osebo: 1. os. je govoreči, pa naj bo člo-

vek ali žival ali predmet (torej je tudi slabo, če nekateri besedo *govoreči* zamenjujejo z *govorec*, ki bolj kaže samo na osebo). Vse, kar govori, sebe lahko imenuje le z *jaz, ti* ... In isto je z 2. osebo: je vse (ne samo vsak), kar je ogovorjeno. Če navedem nekaj primerov po spominu iz pesnikov: *Jaz* (tj. sonce) *sem bilo pred teboj na sveti*. — *In tebi, morje, sem odkril se jaz*. — *Ti samo* (morje) *v svojem imenu moriš*. To je vendar jasno.

3. oseba ne »prijema« samo na samostalnike, ampak preprosto na vse, kar ni govoreče in/ali ogovorjeno, kar ni *jaz* ... ali *ti* ...; prijema tudi na samostalniške zaimke in stavke ter na odsotnost samostalniške besede v vlogi t. i. prvega aktanta (tj. vršilca dejanja, nosilca stanja ali poteka) sploh: *Kdo zna noč temno razjasnit, ki tare duha!* — *Ne ve se, kaj ga muči*. — *Dežuje*. — *Da bi se spet zvedrilo!*

3. Iz povedanega tudi jasno sledi, da bo komaj kaj napačnega v misli učnega načrta, ko meni, da se zaimke za 3. osebo rabi namesto samostalnikov. Kritik meni, da so »prejšnje slovnice« (katere) sicer res pozabljale na to, da os. zaimke za 3. osebo zamenjuje samostalniček, da pa gre sedaj učni načrt v drugo skrajnost, v prehitro posplošitev: »Slovenščina je namreč nekoliko samosvoja in prav imenovalniške oblike osebnega zaimka on, ona, oni itd. uporablja res samo za osebe, ljudi, medtem ko za vse drugo rabi samostalnice in kazalne zaimke. Zelo redki primeri posplošene rabe (predvsem za stvari in pojme), na katere naletimo, brž razkrijejo neposreden ali posreden vpliv tujih jezikov in jih zato ne smemo uvrstiti v pravilo. Zgled 'Kaj? Ona (t. j. hiša ...) stoji na griču' v jezikovnem učbeniku za 7. razred je napačen, neslovenski.« Tako Kotnik k temu.

Od vsega tega drži samo, da je grajani primer (neugodno citiran, vsaj manj ugodno, kot bi glede na svojo grafično obliko v knjigi lahko bil) slab, nastal pač zato, da se je vse lahko nanašalo na slivico s hišo (in da ni naraslo število stavkov v povedi). V takih primerih se dejansko rabi samo ničta oblika { Ø } zaimka, seveda v primernem sobesedilu: *Zagledali smo hišo. Stoji na griču.*; ali: *Hiša stoji na griču; krita je s slamo*. Varianta, ki jo omenja Kotnik (po Brezniku), nemara: *ta stoji na griču* ali, *ta je krita s slamo*, je slaba, če sploh normalno mogoča, samostalniček pa se v takih primerih ne da ponoviti.

Kako da smo recenzenti prezrli navedeno in tu grajano slabost, se ne spominjam; kritiku se za opozorilo zahvaljujem, pač tudi v avtorjevem imenu. Avtor bi seveda zaslužil oceno cele knjige, in od koga naj bi jo bilo normalno pričakovati, če ne od ljudi, ki od metodike tako rekoč živijo.

Narobe bi bilo misliti, da ne velja pravilo iz učnega načrta, da namreč osebni zaimke za 3. os. zamenjuje samostalnice (širše seveda samostalniške besede). Saj so vendar tudi osebna imena samostalniki. Ali bi torej morali že na tej stopnji pravilo za ta zaimke podati v vsej zapletenosti, je veliko vprašanje. Potem bi se reklo: zaimke za 3. osebo v neimenovalniških sklonih (ali: v rod., daj., tož., mest. in or.) zamenjuje katero koli samostalniško besedo, v imenovalniku pa površinsko le samostalniško besedo za osebo, ki je bila s prvotnim imenom imenovana že prej, ali pa je imenovana v pristavku, globinsko (z ničto obliko) pa zamenjuje katerikoli samostalniček (oz. samostalniško besedo tudi tu, v im.).

Torej: pravilo za osebni zaimke za 3. osebo mirno lahko ostane, kot je, celo mora ostati, saj se ta zaimke ne more rabiti kot prvo poimenovanje (kakor se osebna zaimka za 1. in 2. osebo), le primer za imenovalnik v učbeniku je treba zamenjati.

4. Spričo povedanega bi bilo bolj objektivnemu pretresovalcu tega vprašanja po našem težje govoriti o dveh enakovrednih skrajnostih, zlasti še, ko v primeru novejših slovnice sploh ne gre za kako skrajnost. Za konec naj omenim še to, da se *on/ona* v prenesenem pomenu nanašata tudi ne na osebe, ampak npr. na živo sploh: *Zdaj je v gnezdu ona* (tj. samica). — *Ali je on ali ona* (vprašujemo po spolu živega, če ni ravno očiten).

Jože Toporišič
Filozofska fakulteta v Ljubljani

Koroška v slovstvu

Na letošnjih Koroških kulturnih dneh (15.—17. febr.), ki so sicer vsakoletna osrednja prireditve strokovne, znanstvene, politične, kulturne misli koroških Slovencev v Avstriji, je bila po daljšem času spet večja pozornost namenjena vprašanju literature, predvsem slovenske, pa tudi nemške, kakršna se na avstrijskem Koroškem pojavlja. Prireditve je bila jubilej-

na, deseta — že od vsega začetka pa ji gre nedvomna zasluga, da je spodbudila in pospešila raziskovalno in interpretativno delo v zvezi s to zgodovinsko slovensko pokrajino.

Na prvih Kulturnih dneh konec leta 1969 je pisec tega poročila prebral pregled slovenskega literarnega snovanja za avstrijsko mejo v 20. stoletju in s tem na neki način nadaljeval tovrstno delo pokojnega literarnega zgodovinarja, koroškega rojaka Ivana Grafenauerja, ki seveda prejkoslej ostaja osrednje ime ustreznega zgodovino-pisja — katerega delo in misel pa iz razumljivih, naravnih vzrokov nista več mogla poseči v dogajanja zadnjih desetletij. Pisec tega poročila je takrat na osnovi razmeroma natančnega pregleda ne tako maloobsežnega gradiva skiciral slovenski literarni razvoj na Koroškem po anšlusu; omembe vrednejša opora pri tem so mu bili le nekateri bio-bibliografski oziroma opisni članki o posameznih avtorjih, ki jih je dotlej v tržaški Mladiki predstavil Martin Jevnikar. — Bolj ali manj na osnovi tega pregleda je po 1969. nastala še vrsta drugih: Detelov, Zablatnikov, do neke mere Vospernikov, Hafnerjev in Prunčev, kot osnova je služil tudi prikazu slovenske koroške zamejske slovstvene ustvarjalnosti v Kondorju (Ta hiša je moja, pa vendar moja ni); nekaj tehtnih posamičnih interpretacij (Lipuša, Messnerja) je pripravil Boris Paternu; zanimiv avtor je za ta del dunajski slavist, sicer Korošec Pavle Zdovc in še kdo.

Lep prispevek je tem prizadevanjem letos na Kulturnih dneh dodala mlada koroška slavistka Vida Obid. Pod naslovom Slovenska literatura na Koroškem po letu 1945 se je ob sicer neizbežno ponovljenih osnovnih obrisih nekajkrat uspešno posvetila pomenski in slogovni razlagi izrazitejših avtorjev in njihovih tekstov (Polanška, Kokota, Lipuša, Januša, Messnerja), podrobneje se je zaustavila tudi pri členitvi revije Mladje, njenega programa in perspektive. Razmeroma kratka in kritična pa je bila do celovške Mohorjeve družbe, kar je sprožilo nekaj sicer dovolj strpnih in konstruktivnih ugovorov — predvsem v zvezi z vlogo slovenske politične emigracije takoj po vojni na Koroškem in pa v zvezi z njenim najplodovitejšim in najbolj na Koroško vezanim pisateljem (čeprav se je razmeroma zgodaj selil »naprej«, v Ameriko) Karlom Mauserjem, češ da sta oba, emigracija in Mauser, vredna tehtnejše ocene. — To seveda drži: že na prvih Kul-

turnih dneh sem opozoril, da je bila vloga emigracije na Koroškem izrazito dvojna; po eni strani je s svojim pismenim in navsezadnje intelektualnim potencialom resda v veliki meri oblikovala slovensko publicistiko na Koroškem, ki je bila takrat za ta del precej »prazen« prostor, na drugi strani pa je s svojo politično zagrizenostjo in slepoto zasejala strahovite spore, ki so bili docela neavtohtoni in ostajajo še danes naporna hipoteka za vso slovensko manjšino v Avstriji. Podobno je z Mauserjem: bil je dolga leta glavni pisec celovške Mohorjeve družbe, ki jo je zalagal z večerniškiimi pripovedmi po Jalnovem vzorcu — v njih je le snov dvakrat ali trikrat koroška (sicer je vse gorenjsko, s problema-bičem lahko literarni zgodovinar že danes brez kanca posebno slabe vesti zapiše, da tiko in vsakršno specifičnostjo vred). Za Mauserjevo obsežno trilogijo Ljudje pod je zlasti v drugem in tretjem delu, ki sta bila bržkone pisana že v Ameriki, preobremenjena z ideološko in politično tendenčnostjo, tako da ji je težko vzdržati kriterije literarne kvalitete. Zato ostaja kljub nekaterim podobnim ideološkim podtonom verjetno literarno še zmeraj najzanimivejši in najboljši Mauserjev zgodnji avtobiografski roman Kaplan Klemen, precej bližek značilni Pregljevi pripovedni fakturi, pa spet daleč od kakršnekoli koroškosti.

Drugo predavanje na Kulturnih dneh je pripravil koroški književnik in demokrat Helmut Scharf, pri nas med drugim znan po koroški literarni antologiji Kärnten im Wort (Koroška v besedi), v katero je brez zadržkov sprejel tudi vrsto slovenskih besedil. Predstavil je nemško koroško literaturo po letu 1945, svoj pregled pa uvedel z vrsto načelnih vprašanj, na primer o tem, kaj da to sploh je, nemška koroška literatura — ali je sploh mogoče govoriti o deželnem značaju kakšne literature. Nekaj tihih, imanentnih meril po njegovem za to le obstaja: koroška provenienca avtorjev, ali avtorjevo preživljanje življenja na Koroškem, trajno aličasno, dalje so to lahko koroške snovi in motivi, ali pa koroške založbe, ki delo tiskajo, koroška publika, slogovno in miselno koreninjenje v koroški tradiciji. Na podoben način je dvo-mil (in jo navsezadnje vendarle ustoličil) o letnici 1945 kot mejni, periodizacijski letnici. Potem pa je skušal pri vrsti avtorjev skicirati determinante koroškosti v značilnih tipičnih oziroma neizogibno koroških temah (narava dežele, človek — recimo kot slovanski element pri Perkonigu, Vieserjevi, Macku, Handkeju in drugih; deželna

zavest in preteklost, posebno nacistična, ki je tod zapustila globoke in usodne sledove, ipd.). Perspektivo za naprej je videl v tematiki sožitja in sosestva med obema narodoma; v smiselni odprtosti koroškega snovanja navznoter in navzven, kajti dežela je mejna in v njej se pretakajo številna kulturna izročila: priložnost za evropsko pomembno misijo (žal je praktični vsakdan prepogosto gluha za tovrstne vizije; nekaj ustreznih Scharfovih in še katerih besedil si ne more in ne more utreti poti do javnosti).

Bil je to zanimiv, literarno slikovit, tudi intenzivno informativen referat, z močno demokratično intonacijo.

Tretje po vrsti je bilo predavanje pisca teh vrstic, in sicer o razmerju med slovensko matično in koroško slovensko literaturo. Poglavitna izhodna teza: iz časov poltisočletne karantanske središčnosti za slovenski etnični prostor (prvi slovenski zgodovinski upravni in kulturni center je bil v Celovški kotlini) je v slovenski zavesti in pod njo ostalo upoštevanje takšne centralnosti — Koroška se je s svojo preteklostjo in funkcijo izoblikovala v pomembno znamenje slovenske identičnosti. Še pred dobri mi 100 leti se je zdelo to nekako samo-umevno in naravno; s postopno nemško asimilacijo in končno s plebiscitom pa je ta stara središčnost in znamenje slovenske samoniklosti čez noč postalo periferija, kar je za skupno narodno zavest bil hud šok, ki z recidivi traja še danes. — Do plebiscita je slovensko slovstveno (in siceršnje) delovanje na Koroškem potekalo skladno in integralno s splošnoslovenskim, potem je začelo zaradi posebnih razmer ubirati svojo pot, v glavnem pa je sredi represivnih razmer naglo ugašalo. Ko je po drugi vojni znenada spet pokazalo življenjsko moč, je to bilo za skupno slovensko narodno mentaliteto veliko olajšanje, bilo je pač eno od znamenj slovenske neugonobljivosti. Slovenska skupnost, matica, je obuditev pozdravila z odprtimi rokami, s čimer pa so se odprle nekatere nepričakovane nevarnosti za zdrav razvoj te literature. Ker je kot umetnost pomenila še marsikaj mimo umetniškega, bi lahko postopoma tisto drugo začelo nadomeščati njeno resnično literarno vrednost. Tako mora slovenskega koroškega avtorja danes nujno spremljati podvojena mera samokritičnosti, nekatera znamenja namreč kažejo, da strogo do lastnega dela pri večini avtorjev zares popušča.

In končno je znani prevajalec Peter Keršche izredno natančno in sistematično pregledal prevajanje slovenske literature v nemščino za leta od 1945 naprej. Upošteval je domala vse: od statistike teh prevodov, do prevajalcev, založb, možnosti, štipendij in ustreznih nagrad (za spodbujanje prevajalcev — zvečine ostajajo neizkoriščene). Skoraj zagotovo je mogoče reči, da še zlepa kakšna takšna literarna bilateralna ni bila tako izčrpno obdelana in prikazana (podrobneje pa o analizi ne poročamo, ker je bila prevedena, objavljena v Književnih listih 1. marca).

Vsa ta predavanja so bila zadnji, sobotni dopoldan, ko zanimanje ponavadi že popušča; pa vendar je občinstvo, deloma tudi nemško, saj je bilo vzorno poskrbljeno za sinhrono prevajanje, zbrano vztrajalo in se vključevalo v diskusijo. »Literarni« del Koroških kulturnih dni je tako smiselno, zaokroženo, dopolnjevalno in obenem dostojno zaključil letošnjo jubilejno prireditve, v celoti naravnano v smiselno medsebojno seznanjanje med obema narodnima skupnostma, slovensko in nemško.

Matjaž Kmecl
Filozofska fakulteta v Ljubljani

Obvestilo o etnološko-slavističnem posvetovanju

Slovensko etnološko društvo in Slavistično društvo Slovenije vabita na posvetovanje o problematiki ustnega slovstva kot o predmetu interdisciplinarnih raziskav etnologije, slavistike in folkloristike, o vzrokih cepitev teh strok in o možnostih skupnih raziskovanj. Posvetovanje bo *sredi novembra 1979* na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Na seji predstavnikov obeh društev so bile predlagane naslednje teme:

1. Ustno slovstvo kot predmet literarne, etnološke in folkloristične znanosti.
2. Ustno slovstvo kot osnova literarnega ustvarjanja.
3. Jezikovna odzivanja v posameznih življenjskih položajih in v določenih socialnih okoljih.

Podrobnejše teze k posameznim naslovom bojo formulirali strokovnjaki obeh društev. Do oktobra bojo poslane vsem, ki bojo svojo udeležbo na posvetovanju prijavili najkasneje do *konca avgusta 1979* na

naslov: Marko Terseglav, Glasbeno-narodopisna sekcija ISN SAZU, Wolfova 8, Ljubljana. Ob prijavi navedite tudi naslov teme, pri kateri želite sodelovati.

Po medsebojnem dogovoru uredništev Jezika in slovstva ter Glasnika slovenskega etnološkega društva bojo referati s posvetovanja objavljeni v obeh glasilih, zato prosimo vse udeležence, da na posvetovanja prinesejo že za tisk pripravljene prispevke.

*Slovensko etnološko društvo
Slavistično društvo Slovenije*

POPUST NA KNJIGE SLOVENSKE MATICE

Uredništvo je prejelo od uprave Slovenske matice naslednji dopis:

Spoštovani!

Slovenska matica nudi vsem naročnikom revije Jezik in slovstvo ugodno možnost, da si nabavijo njene knjige in še posebej spodaj navedene literarno zgodovinske in leposlovne knjige:

	din
Zgodovina slovenskega slovstva V.	100,00
Zgodovina slovenskega slovstva VI.	100,00
Zgodovina slovenskega slovstva VII.	100,00
Slovenska književnost 1945—1965 I. del	100,00
Francè Koblar, Slovenska dramatika I.	85,00
Francè Koblar, Slovenska dramatika II.	85,00
Francè Koblar, Dvajset let slovenske Drame I.	60,00
Francè Koblar, Dvajset let slovenske Drame II.	60,00
Jože Koruza, Slovenska dramatika	100,00
Juraj Martinović, Poezija D. Ketteja	125,00
Boris Paternu, Estetske osnove Levstikove lit. kritike	65,00
Jože Pogačnik, Stritarjev literarni nazor	65,00
Janez Rotar, Politična in socialna misel Podlimbarskega	65,00
Jože Toporišič, Pripovedna dela F. S. Finžgarja	50,00

Mirko Zupančič, Literarno delo mladega A. T. Linharta	48,00
Francè Koblar, Shakespeare pri Slovencih	50,00
Helga Glušič, Pripovedna proza C. Kosmača	92,00
Branko Berčič, Mladost I. Tavčarja	65,00
Francè Bernik, Lirika Simona Jenka	65,00
Bruno Hartman, Celjski grofje v slov. dramatikii	160,00
I. Prijatelj, Izbrani eseji II. Prijateljjev zbornik	50,00 100,00
Kmečki upori v slovenski umetnosti	75,00
Iz. Cankar, Leposlovje—Eseji—Kritika I.	60,00
Iz. Cankar, Leposlovje—Eseji—Kritika II.	60,00
Slovenska matica 1864—1965	50,00
A. Gspan-A. Slodnjak, Cvetnik starejšega slov. umetnega pesništva	300,00
Taras Kermauner, Besede in dogodek	250,00
Simpozij o Ivanu Cankarju 1976	210,00
Mira Mihelič, Otok in struga	50,00
Juš Kozak, Pavlihova kronika	50,00
Miško Kranjec, Ukradena ljubezen	50,00
Vojeslav Molè, Iz knjige spominov	70,00
Božidar Borko, Srečanja	50,00
Nada Kraigher, Terminus	54,00
Pavle Zidar, Legenda	35,00
Edvard Kocbek, Krogi navznoter	130,00
Andrej Capuder, Mali cvet	90,00
Mimi Malenšek, Ujeti v času	265,00
Francè Koblar, Moj obračun	100,00
Veno Pilon, Na robu	24,00

Gre za knjige, ki so trajnega pomena in sodijo v knjižnico vsakega slavista. Dobi-te jih s *popustom, tj. po članski ceni* (precej nižji od knjigotrške) in pri večjem od-vzemu tudi na več obrokov v poslovnih prostorih Slovenske matice, Trg osvobodit-ve 7 — prvo nadstropje.

Uprava SM v Ljubljani

Naročniki Jezika in slovstva se bodo pri nakupu izkazali s priznanico o plačani na-ročnini za tekoči letnik časopisa.